medical

80868

C

EX·LIBRIS·COLL·MED·PHILAD·INSTIT·A·D·MDCCLXXXVII

NON SIBI SED TOTI

Class 10a No. 189

Presented by

G. E. de Schweinitz, M.D.

JAN 15 1912

52 50

a/h
m

8629

AD ILLVSTREM·AC·
INVICTVM·ARMOR[UM]·
DVCEM·DOMINVM·HER
CVLEM·ESTENSEM DNM
BENEFICENTISSIMVM:
OPVSCVLVM DE FRVC
TIBVS·VESCENDIS·PHI
SICI·LICET·INDIGNI·BAP
TISTE·MASSE DE ARGE
TA IN GIMNASIO FERRA
RIENSI PRECLARISSIMO:

Prudentissimus ille et excellé
tis ingenij galienus ductor
invictissime hercules princeps
eo in libro quem de euchimi-
a & cachochimia .i. de bono & malo
humore inscripsit: refert se puer
a parente suo viro sane eruditissimo

adeo medicinatr gubernatu ut abs
uel saltem minus egritudine adusq an
nos nouem & decem peruenerit: Po
stea uero quam pr in agrum abiisset
agriculture gra, nescio n quo pac
to ea tempestate pstatissimus qsq
Galienus eam artem colebat: galienus ipse
& si studio uacaret uigilatissime qm
nosceret qd qd profuturum foret. tn ut no
nulli interdum faciunt neglecta
pceptione prima & regula uiuendi
salutari ita de coctaneis aliis qo
rarius gustare dcreuit ut in autu
no graui & molestissimo morbo cap
tus sit. qd pr sentiens e uestigio in
urbem uenit & filium curauit ins
sit qz de cetero abstinendum uel sal
tem moderate utendum eiusmodi coctaneis

fructibus q3 alijs: Defuncto genitore
ad pessimum iter conversus est ex quo
factum e ut illius intemperantia singu
lo anno ad usq; xxviij. in ualitudines
inciderem: tandem resipiscens statuit
parentis monitis et fidelissimis con
silijs parere & humida ista mala q;
cibaria negligere preter q ficus matu
ras. no illas dico ex caprifico produc
tas quia inenstabiles. s3 que in ficul-
nea arbore nascuntur. & illis quide
moderate uescebatur: nam ne quid
nimis inquit teretius hac regula
constantissime observata diu multum
q; egritudinib; istis liber & solutus e
fuit: qd ego animadvertes benignissime
dne fuit consilium tuam ad domina
tionem cui ultra q dici possit affect?

Teretius

80868

ſum et illius obſeruantiſſimus ſcribere
& id quidem perfunctorie quid de fruc-
tibus eorum atque virtute ac potentia nostri
doctores sentiant quod libens et no-
lens aggressus ſum · ne tua interdum
ledatur dignatio ab iſtorum comeſtione.
Nam fit ut ſepius habenas relaxemus
ob nimium in eos fructus amorem
et deſiderium nostrum que res de facili
contingere poſſent quod abſit excellentie
tue quam ſcio multum affici eiusmodi
fructibus : id enim inclinatione tua animad-
uerti interdum inadum ſepius et ita
animaduerti ut ipse et non nihil inflam-
maretur in eorum deſiderio quamquam et ipse
non abhorreo ab huiusmodi eſu · quinimo
ſepius nimio ductus eorum appetitu
dum fructibus inſeruio penas lueri

intemperantie mee: quare nunc pre
stat cavere & rom consulere auctore
ac preceptore viro gravissimo & acu
tissimo francisco bentio quem honoris causa
nomino. is enim non degeneras ab illo
prestantissimo ugone senensi parente
suo uelut alter quidem parens me
filium et discipulum in pristinam sep
restituit ualitudinem: quod nisi ali
a ratio me distraheret concedere nunc ex
cellentie tue hercules fortissime quam tu
isti viro & medicorum rarissimo fran
cisco tribuendum putem. est enim tanta
prudentia ac ingenio preditus ut cum
quovis medicorum non dicam nostri temporis
sed superioris seculi decertare possit
in omni genere virtutis medicinali quam
scientia: sed de ipso alias: est enim memoria

Franciscus bentius

Vgo senensis

hercules

hominum et tua imprimus humanissime
princeps dignus sempiterna et eo cer-
te iustius quo tibi unice astringitur
benivolentia qua afficitur. Ne igitur huius
ope indigeas oro te clarissime prin-
ceps abstineas ab inmoderato ora-
riorum usu quod scio curabis diligenter
cum inmedio non sis cupidus. & si non
tibi & glorie satis vixeris amicis tu-
Tullius tius ut de cesare aiebat tullius
non satis vixisti quare ut illis aliquando
prodesse posses inmedio diutius stu-
dere debes. quod sane tibi contiget si
que durabilitati conveniant acclama-
ueris. quod et aureus grecus ille ma-
Aristoteles · cedo philosophorum princeps aristoteles scripsit
in eo libro quem ad alexandrum re-
gem de secretis inscripsit. quamvis non-

nulli dicant minime aristotelis fu
isse: & qm ipi fructus oms fere ma
li ut galienus testatur: palegato li- Galienus
bello cachochimos .n. gnat humoes
febres q3 nec utiq; durabilitati co-
gruunt s3 uitam q. breuem efficiut
¶ Pro inde consulit idem galienus Galienus
egregie alimtoꝝ .2°. ca° .5°. dum iqt.
¶ Ab omnib) cacochimis edulys absti-
nere osulo latet .n. intpe multo ꝑ
prauus in uenis chimus ex ipis co
gregatus qui quo ocasione modica
ad putredinem dlabitur & febres
mali moris ingnat ¶ Et scribt
aristotiles in libro paꝝ supra dicto illo Aristoteles
hippocrate no nullos cognouisse hyppocrates
ad modum abstinetes & tepatos
& hos sanissimos fuisse. melioris opa-

tionis. longioris uite. optimi qz appe
titus. nec no leuioris motus. Le
SOCRATES. gitur et de socrate illo athiese ph
antiquissimo qui tante fuit tpera
tie ut fere p omnia sue uite tpa i
ualitudine inoffensa uixerit. quo
Exemplum imitatione dignum fit ut no laudare no possim im
quimo lacedemonios qui uetere
ligurgi instituto utebant parsi
monia ut assuesceret repleri nqz
ita .n. in fame tollerada loge se
utiliores & in belli & in pacis ar
tibus futuros arbitrabant. Q .
si omis repletio fugieda tu ora
rioz siue fructuuz potissimu: hi
.n. in ca sunt ne clarissime dne
tam nobilissimuz ens qd creauit
altissimus deus .i. corpus huanum

diutius ꝯ in suo robore ꝯsistat. Io
cundissimum memoratu est princeps
illustris quod alta varia quod sunt in cor
pore isto misteria adeo optimo et
miro quoque ordine distincta ut ego
sepius per anatomias inspexi. necnon
et generationem tuam oculis propriis
induisse arbitror. ¶ ad quorum ꝯser
vationem ipsa natura optima vivendi dux
exclamat. ¶ Clamant & planete ipi
septem. saturnus in primo primus · Saturnus ·
dices. mandavit mihi deus mense
primo in embrionis generatione. ut sp
mati frigiditate mea gravedinem.
et siccitate ꝯpaginationem pararem.
in sanguineum quoque colorem deducere.
& absque augmento dimittere. //
¶ Mense . 2°. impr ait. caliditate mea Iupiter ·

cofortabam calefaciendo. replebamq3
humectando sm longum & rotu
dum. ipm q3 semen uermiculi in
Mars · star pduxi. ¶ In. 3°. mars clamt
sua caliditate & siccitate crura
se diuisisse. a lateribus brachia sep
asse. collum. caput q3 informasse.
Sol · ¶ In q°. sol plta insurgit uociferas.
se sua caliditate & tempata sicci
tate. cor. & epar. uiuificasse. aiam
q3 creatis tribuisse. nec no embri
Venus om motum passe ¶ Venus ignto
raucescit. sua caliditate & humidite.
se meliora formasse. aures q3 & na
res. os. uirgam. circulum pudicum.
manum. pedum q3. digitos ordine suo
Mercurius segregasse. ¶ In. 6°. eloqtur mcuri.
sua equali caliditate humiditate fri

gidıtate & siccitate supelīa se ↄpo-
suisse. oculos formasse. palpebras
augmentasse. capillos. ungues q3 p-
duxisse ¶ In. 7°. mstat luna humi- Luna
ditatum mr frigiditate. & humi-
ditate sua. assungias. & carnes. se i
pleuisse. omes q3 supfluitates com-
pleuisse. uenis & arteriis humidi-
tatem tribuisse. toti q3 corpori nu-
trimētum parasse ¶ & qm me
se. 7°. mebra adhuc dbiti ↄplemeti
no existunt s3 alio indiget tpē. Itē
mese. 8°. Idem saturnus succedit. q Saturnus
ait. embrioni & matrici grauedine
tribui mea q3 siccitate humores ex
tenuari & embrioni ↄ nutrimētis
partium atribui. ¶ Mense. 9°. iupr Iupr
iterū mqt. frigi^ta calefeci. tenuia

replem. embrionē roboram. in q₃ di
uina indulgetia mīnos apui ad
ditus mam omib₃ accessibile faci
ens. hi omes una nocem ad tuam
salutem ꝯclamat. ¶ Clamat &
orat uniūsa ferrariesis. r. p. iu
nat felix q₃ sit diutissime illu
stris hercules extesis iusticie &
religionis amator. o laudē pnci
pis herculis immortale & omnium
linguis ac monumtis dicatadam.
hoc & pueri nupte q₃ puelle & uni
uersi ꝯclamat. ¶ de me taceo ne
et qum multa dixero nihil tn̄ in
dixisse uidar. q₃ omia sibi uedicat
mea mte fides & pietas singula
ris q iugiter orat ut te sibi libe
tatis amatorem & prie prem et

Ferrariesis. R. P.

Laus herculis

De me baptista.

uirtutum cultore eximium deuotissime
fata conseruet. ¶ Huc omnis tendit oro
mea clarissime princeps hercules ut ¶ Hercules
quo plures in tua salute laborare
uides & quodammodo uiuere eo studi
osius tibi uiuas. tibi et rom ut
perpetuo fecisti inserinas: Id autem
impuntiax illustr abste fieri itel
ligemus. si quantulacumque a nobis cd fruc
tibus diserentur hillari frote per
legeris. plecta amaueris, amata
sequi nolumus. nec in his ornatum
in uenies nec flosculos tulhanos. uo
lo .n. medicum in hac lucubratiun
cula amicum & seruitore sibi tibi
deuotissimum agere non oratorem
& dicendi magistrum. ¶ Amor .n. uer
simplicibus uerbis & puro corde contetus

est. preterea scio dominationem tuam non ornatum desiderare magis quam auxiliamentum, quam dictatis cuius intentio est, quicquid agat utiliter. pro suo illustri hercule agere atque conscribere.
Hunc tamen ordinem in hoc opusculo servaturus sum princeps illustris. nam fere in singulis capitulis has inserere decrevi rubricas. quarum prima est. ELECTIO. II. COMPLESIO. III. STOMACUS. IIII. EPAR. V. SPLEN. VI. RENES. VII. VESICA. VIII. VENTER. IX. COR. X. PULMO. XI. CEREBRUM. XII. OCULI. XIII. DECORATIO. XIIII. VENENA. XV. SUDOR. XVI. APOSTEMATA. Ad has igitur rubricas recurrendum erit. quia

tua nolunt scire dnato ipoꝝ fructuu
¶ electionem ¶ cõplesione qꝫ ¶ nec no et
circa has ptes corporis nri qd ipi
fructus operent ¶ in que sanguinem mc-
tetur siue humores. ¶ Qualis ipoꝝ
sit digestio. ¶ An multum uel paꝝ
nutriant. ¶ Et qui sunt qui ueneris
ꝯiantur ¶ nec no qui mulieꝝ faciē
docorare heant. ¶ Et quibꝫ uti dbes
an ut post cibum. ¶ qui et sunt qui
seme adaugent siue multiplicant.
¶ Et qui apostemata rsoluunt. ¶ Prius
tn diuinu implorabo auxilium.

DE. Fructuum diuisioe.

FRUCTUS. HERCULES. HERCULES
illustris indũo gnatr diuidi-
possunt. ut pclare scripsit isaac suo. Isaac
de uniusalibꝫ dietis. s. isiluestres &

domesticos: & istoꝝ quodlꝫ induo se
pari pot: Nam fructuum domesti
coꝝ quida acerbi & quidam matu:
Siluestrium alij maturi quida uero
secus. ſꝫ istos omittemus ut inutiles
& inguſtabiles ſm galienu in suo de
Galienus euchimia nec nõ insuo de attenua
te dieta. In hac oppinioe est ipe
Isaac ysaac loco ꝑalegato. A ficub; igr̃
orchamur qm alijs pstat fructib;
longe adoctorib; nris extollutur
Galienus maxie agalieno locis iam dictis. &
de alimetis. 2°. A pncipe qꝫ nro
Auicena. auicena canone. 2°. & 3ᵃ. canonis. p.
Idem sensit ysaac loco pdicto. in su
Isaac is qꝫ particularib; dictis. Nec nõ
Auerois et ipe auerois colliget. 4°. ad ficus
igr̃ accedamus.

CAP: PRIMU. DE FICUB9

Avicena medicorum princeps Avic. princeps
licet hyspanus arabice tamen
scripsit. et corduba civitate. prin-
cipem dixi quia ut non nullus placet
granate habuit principatum. quibus-
dam non quod ex stirpe regali fuit.
ut res se habeat principem voca-
mus et medicum illustre philosophum
que egregium ita ut aristoteli mi-
nime cedere videatur imp imltis
tis non prestare. Electio. In ficuum
electione canone .2°. albam melio-
rem dixit. 2°. rubeam. postremo
non nigram. Galienus medicus Galienus
celebratissimus apud pergamum asie ori-
undus et hyppocratis interpres egre-
gius qui et athenis alexandrie et rome

temporibus Antonij pij īpatoris ꝛ
floruit plurimū qꝫ in phīa & medi-
cine facultate pfecit. vixit aūt an-
nis ·87· quib; & libroꝝ scriptioni ꝛ
medicinalium sciē utilium plurī-
mum insudauit. suo ɋ̄ simplicibus
scripsit Coplexio. Ficus calidas
& humidas .s. recētes. ¶ Idē iuxt
Auerois colliget .6º. ¶ Auicena can
.2º. dixit. ficus recens parꝫper calida
magis nō humida. Sicca aūt fic⁹
calida in pº. ¶ Isaac ebreus doctis-
simus, de ficub; tractans suo pti-
cularium dietaꝝ īquit. viridis fic⁹
calida est in medio .pº. humiditas
.n. & siccitas tēpate sunt ī ipa: fic⁹
sicca calida est ī pº. sicca ī medio .pº.
¶ Rasis medicus insignis arabic⁹

Aueroiſ.
Auicena
Isaac.
Rasis

chairesis civus qui ob excellētes inge-
nii sui bonitatem dignus est habit⁹
qui acaraz rege in sui eligeret
medicum & corporis modratorē:
ipe ig almasoris. 3° protulit. ficus ca
lide sunt. Stomacul. Alimtoz. 2°

Galienus

galienus inqt. ficus omib; orarys ma
gis nutritive sunt minus q̄ & mat
pticipant huorib;. no tn fortem cōpac-
tam q̄ carnē gn̄ant sicut panis ca-
ro q̄ porcina. s; spogiosam veluti fa
ba. eius aut edulio cessante ɔtrait
ventre ventositate replet. ver paucī
existit tpis ipaz inflatio: bn̄e n ma
tura ficus prope hoc esistit ut no
totaliter ledat. Sicca ficus prava ē in
ipis hndantib; incisiva tn & subti
liativa. ¶ In suo vo & euchimia ide

Galienus. galienus scripsit: Ficus si bene sunt ue
trem p̄ trasceant et eant p corpus distri
buatur nutrimentum. euchime sunt.
tardantes aut cacochime. eadem q3
rone de siccis est dicedum. Optimus
est cibus cum nucibus & amigdolys:

Auicena. ¶ Auicena canone .2°. aut. humida fi
cus uelocis est nutrimenti eaf tn alim
tum no est tante potentie sicut ca

v behomentioris nis nutrimentum: v maioris est tn ro
boris omnium fructuum nutrimento. cet
is fructib est nutribilior. et q uehe
metis est maturitatis propinqua e
ad hoc ut no ledat. inflatiua tame.

A uerois ¶ Auerois doctor egregius yspanus co
dubensis colig&. 5. dixit. humide fic
uetositate in sto° gnant: ¶ Diasco

Diascorides rides surresis grecus. medice artis

· Doctor ·

doctor insignis avi. ficus recetes ma
le sunt stomaco. sitim tn sedant ¶ Ra Rasis
sis almasoris. 3º. recetes ficus inflati
ue sunt no malum grantes humorez:
sicce opido nutritiue sunt ¶ Isaac in Isaac
particularib dietis: scripsit ficus cetis
fructibus laudabilior nutribilior q
existit. Compoita est ex semie cuius
nutrimetu e nullum. et ex cortice
sicut cutis. io crudus digestioe. et ex
carne que nutribilior existit. Sicca
ficus cetis tn fructib nutribilior et
minus q inflationis het. Si supflu
os insto.co humores inueniat durc fit
digestionis. ad corruptioez inflatioem
uentositate q mutatur. Si aut sto
macum ab humorib liberu uacuum
q offenderit bne digeritur. et abmat

humoribus corpus eximit. non tamen libe
ra auctoritate inflatione quam. Sed quia
hanc ipsarum saltem retentium molesti-
am vitare voluit princeps illustris.
ante cibum comedat et post ipsas
parum anisi. vel calamenti. aut piperis.
aut zinziberis assumat. Colericus
vero post eam oxizachara. qui autem
ex ipsis ficubus .s. siccis manus capere
alimentum voluit laudabiliorem
quam sanguinem. nuces simul amigdolas
quam edat. ¶ Ysaac in dictis dietis par-
ticularibus asserit. EPAR. Sicca fiet
in colericos mutatur humores. ¶ Aliabas arabs doctor. practice .2°. scripsit.
ficus siccas epar calefacere. ¶ Ex ga-
lieni sententia in alimentis dictis: sicca
ficus minime sanguinem bonum procre

Ysaac

Aliabas

Galienus

at. inde ex ipis pediculorum multitudo
sequitur. ¶ Idem galienus suo de eu Galienus
chimia. pediculos dixit procreare.
¶ Rasis almasoris. 3°. inquit. frequens Rasis
usus siccarum ficuum pruritum et
pediculos gn̄at. ¶ Isaac in particularibus Isaac
dietis. si superfluos ipa sicca ficus hu
mores in stomaco inueniat. pessimum in cor
poris superficie sanguinem gn̄at. pedicu
los quoque procreat. si autem ab humoribus
liberum inueniat stomacum bonum inducit
sanguinem: RENES. Galieni est sententia Galienus
de alimentis. 2°. ficus nefreticos iuuare.
i. in renibus lapidem siue arenam paci
entes: & sicca renes purgat. VESICA.
¶ Isaac loco predicto sicca ficus diure Isaac
tica est renes & uesicam ab humo
ribus grossis purgat. ¶ In eadem est sententia

Auicena | ipſe auicena dicens can. 2°; humida
ficus renibus & ueſice ↄfert. VETer.
¶ Ficus ſi bne mature fuerint ſm ue-
tre fluxibiles ſunt et facili qꝫ ptra
Galienus. | ſeunt. ut uult galienus et alimetis
2°. ipa et ſicca ficus uetre ad egeſti-
onem mouet. & eiuſde eſt ſntia.
Diaſcorides | ¶ Diaſcorides humida ficus uentre
laxat: & ſicca uentre mollit ¶ Aue-
Auerois | rois colliget. 5°. recetem et ficum
uentrem laxare ſcripſit. In iteſti
nis tn uetoſitate inducẽ ¶ Raſis
Raſis | almaſoris. 3°. uetre molire cecinit
ipam recete ficum: ide et ſicca ſi
Iſaac | ante ſumatur cibum ¶ Iſaac in
pticularibus dietis euiſdem e ſntie
qꝫ uirides ficus ſolubiles ee meimt
PULMO. Pectus & pulmone ab-

humore grosso purgat, ficus sicca, ut — Isaac.
uoluit isaac. loco dicto. Et auicena — Auicena
canoc. 2o. inquit q humida & que
sicca est. gutturis aspitati: pectori.
& cane pulmõis. est cõueniens CE
REBRV. Recens & sicca ficus ut uult
ipe auicena loco iam dicto epilesie — Auicena
desunt i. morbum caducũ patieti. DE
CORATIO Diascorides uoluit siccas — Diascorides
ficus bonum faciei colorem inducẽ
Idem asserit auicena ipe. 4 1. 7 4. VEN
NA Suo dicit euchimia galienus ficus et — Galienus
siccas uoluit ueneno obstare sicu nu
cibus et ruta sumat. Ficus recetes — Diascorides.
sudore puocare. inquit ipe diasco
rides. APOSTEta. Auerois colliget. 5. — Auerois
aut. ficus sicce maturat ma hnt uir
tute ex ipsis cataplasta cõficiendo

apostematib; q3 sup ponendo. ¶ In eadem est sentia aliabas 2° pratice q et dixit. ipam dococtioez squinatia apire sine maturare. hec d ficub; et ad id qd pposueram 2° loco d uenio. s. ad uuaz noticiaz.

Aliabas

Capitulum secūdū d Uuis.

Uuas elligendo ipe auicena canone 2° ELECTIO. dixit albas laudabiliores ipis nigris cum ipsis equat qualitatib; s. densitate et sbtilitate dulcedine et reliqua. Et si seruate p° eaz colectioem fuerint biduuz aut triduu illis meliores sunt q in eadem ho colecte. ¶ Alimtorz uo galienus protulit. ab esu uuaz austeraz potioaz q3 canectu ee. omz uo tutissimus usus est. cuz

Auicena

Galienus

carnose fuerint uue & bene mature.
moderantur tamen comeste. quod si quid i
maturitatis deficiat ex suspensione di
uturna idem sumat. ¶ Idem gali   Galienus
enus suo de atenuante dieta ait. suspe
sas quidem uuas nec laude dignas iudi
co. nec uituperio. ¶ Et suo de euchimia
mature uue inocue sunt. suspense
non inflatum deponunt. fiunt quoque perfec
te inculpate. ¶ Isaac suo particula   Isaac
rium dietarum sic meminit. Vua si
suspensa fuerit donec aquositas eius plu
rimum consumatur ceteris est laudabilior
subtili quoque diete conueniens. Et matura ceter
is fructibus est cibus melior. sicut ipsa
ficus. non nulli uero uua fit hora sue cap
tionis in uase cum sapa uel musto re
ponunt & tunc grosse est diete. ¶ Gale   Galienus

est sentia et alimentis 2° COPLESIO Dul
ces magis calidiore succu hre: acetosas
frigidiorem. vinosas aut in medio
calidi & frigidi ,, & almasoris. 3. in
quit rasis: uve calide sut minus tn
q3 dactili. acetosas no calefaciunt. acer
be aut. frigide sunt. Ipse autem
auerroys colliget. 5°. uve calide sunt
pauco calore. et humid tempate STO
MACUS: Ut uult auicena ipse ca
none 2° Recentes uve inflative st.
suspense aut donec cortex extumescat
boni sunt nutrimeti. corpus confor
tant. quarum nutrimentum simile est
ficuum nutrimeto i paucitate malicie.
plurimi sunt alimenti q3 uis sit minus
ficuum alimeto: Matura qde uua mi
noris est nocumenti ipa immatura

Rasis

Auerroys

Auicena

& qn nō digeritur eius nutrimētū
est crudus; Vue quidē alimtum pl9
est cum sua dispositione nutrimēto
succi eius ¶ Rasis almasoris. 3°. Rasis
uuas inflare scripsit. q nō corticem
hnt sbtile minus inflatiue sunt. et
his ꝯtē ꝯtia agunt. ¶ Auerois collig& Auerois
5°. humidas uuas uoluit in omnib dige
stionib uētositatē inducere ¶ Sente
tia est ysaac in particularib dietis. plus Ysaac
ficus q3 uuas nutrire. uua tn cum cō
tice ossibus q3 suptam inflatiōēz uen
tositatē q3 gnāre. et cum ea sua de
mitur iute imbecillis est digestiōis.
maiore q3 inflatiōēz & rugitum in
gnāt. Apesa aut ab inflatione ē re
mota. que aut hō sue colectionis masc
cū musto reposita sunt. ut nō nulli faci-

LIBRARY
COLLEGE OF PHYSICIANS
OF PHILADELPHIA

unt ſtomacum ledunt. uetoſitate et i
flationem producit: & recens male di
geſta in malos uertitur chilos. ¶ Se
Galienus . tentia uo est galieni alimetorum. 2°. q
uue minus nutriant ipis ficubus: quam
tn ſucus fiunt modicus. magis nutriunt
EPAR. Acerbe uue coleram. ſanguinem
Rasis q; reprimunt. ut uoluit raſis almaſoris
Isaac 3°. ¶ Et iſaac loco iam dicto uuam
maturam bnc q3 digeſta uoluit ſangui
ne procreare laudabile. humores tn
alaudabili ſanguine logiquos ſupta cu
oſſibus ſuis VESICA Omnis uua no
Auicena cet ueſice. ut placuit pncipi auice
canone. 2°. VENTER Maximu bonu
hnt ipe uue recentes et bne matue.
Galienus. dicit galienus in alimetis dictis: q2
celerite deſcedunt. quarum tn ſucus e ple

mior magis. Dulces si humid fuerint.
uetrem subducunt: que uo suspese nc
uetrem stringe. neq; ad secessum pro-
uocare nate sunt: humidas aut sine
qualitate acetosa uel austera subduc
tionis uetris gra abunde comede licz:
qdam mustus dulcissimu hnt et psor
tim eiusdem utilitatis sunt: qd aute
ex austeris uel agrestib; uuis. ad omia
pessimuz ¶ Idem asserit ipe rasis Rasis
almasoris. 3°. ¶ Idem uoluit ysaac i Ysaac
particularib; dietis .s. recentes uuas
uentris solutioem facere. aliqstusp
tn egestionemdurare. q cum cotice
& ossibus sumut. Apesa et uua no
tm solubiles sicut humida DECORA
TIO. Rasis almasoris. 3°. ypas uuas cor- Rasis
pus impinguare uoluit ¶ Idem asserit

Auerois auerois colliget. 5º. et h' satis d' unis :

Capitulum 3m. de Moris :

ARabicus ille alcabas uir doct'
na pstans prattce. 2º. ELECTIO:
Magna & dulcia mora peligenda esse
Galien' uoluit. COMPLESIO. Ex galieni sente
tia alimetorz. 2º. nō corupta mora
humectant & nō infrigidant. aut nō
penitus. nisi frigida sumant. Idem suo
simplicium dixit. s'mo corrumpunt' sine
dubio humectant et nō infrigidant.
Rasis nisi qn sola comedunt'. Rasis alm
soris. 3º. ex pssius d' ipoz coplexioe scp
sit. dixit .n. dulcia mora incaliditā
te tempata. acetosa aūt frigida. Ipse
Isaac isaac inpticularib' dietis qi idē asse
rūt .nā inquit: bnē matura & dulcia
mora caliditati 9iungunt' humiditati q3.

plus tn humiditatis hnt. ¶ In eadem
ↄcurrit sntia auicena medicoꝝ pncepˢ	Auicena
canon .2º. qꝛ dulce calidum & humidū
acetosum ad frigidum & humidū de
clinare uolunt illimitate tame. STOMA
CVS. Mora sm galienū in alimtis dic	Galienus
tis an alios sumēda sunt cibos qꝛ cito
descendunt: sup uō aliū cibum supta.
si prauū inuenerit chimū celerime co
ꝛrumpunt. & praua hnt coruptioēs. Uti
debemus moris cum corpus ualet calꝫ:
paucissimū corpori exibent alimetum
¶ Idem scpsit suo ꝺ euchimia. mora	Ide. g.
si inuetre corrupant eoꝝ coruptio pe
farmacium deliterium uenit. i. ueneno
sam medicinā ¶ Idem suo ꝺ ciboꝝ nā	Ide. g.
sic meminit Mora si cito ꝺ stomaco no
descendant & malis ꝯiūct humoribꝫ ne

locum corrumpunt. io an aliu cibum suma
tur: Klam cu post aliu edunt cibum in
stomaco morantur. et eorum coruptores reli
quum corrumpunt cibum: quo fit ut eorum con
ruptio sit pernitiosum & mortale uen
num. ¶ Hec notanda sunt ab excellen
tia tua magnanime princeps. dicta enim sunt
excellentissimi galieni cuius magna est auc
toritas & semper fuit ¶ De assumptione
mororum post aliu cibum presenti tempesta
te ipse meo periculo didici. et galieni
sententiam in me uerificari sensi. ¶ Klam
interpraedictum cu mororum munusculum
ad me ab amico delatum fuisset una cu
chrysomilis continere nequiui ab eorum gu
statione appetitum acutissimum ut iuue
num moris est. sic quod mora nec non chryso
mila ceteris preposui cibariis: at uespi pri

Quid faciant
mora nec non
chrysomila 2a
mensa;

tiosam illorum corruptionem sensi. et sequenti
nocte immolestissimam incedi distemperiem ac
febrem. In quo morbo saepe numero in men
te mihi uenit galieni dictum praeallegatum.
in quo non pepercisse sed accusavi qui contempseram
parere phisici illustris sententiae et consilio. di
tamen clementia et clarissimi praeceptoris mei
francisci bentii doctrina mihi pristina re
stituta fuit ualitudo. ¶ Te igitur hortor
sapientissime herculus princeps ut circa hoc te
ut suesti moderatissimum praebeas ¶ Idem
in libro de chimis inquit: mora si de sto
maco descendant antequam corrumpantur non no
cent nisi et ipsis multa de gustet quantitas
¶ Diascorides et uoluit mora stoma
cum laedere cum corrupta fuerint ¶ In ea
dem est sententia cum praedictis ipse isaac in practica
ribus dietis. sunt quia pauci nutrimenti.

Franciscus Benci[us]

Sapiens herculus

Idem galienus

Diascorides

Isaac

Rasis — & ſitim mitigant. ¶ Raſis uõ alma
ſoris. 3°. ſcripſit: mora in ſtomacho faſti
Auicena — dium faciunt. ¶ Idem aſſerit auice^{a}.
canon. 2°. dicens. mo͡ꝝ ſtomaco ma
lum ſi cõrupr. nõ cõruptum innne
nocẽ. an cibum ſumatur. in ſtoma-
cho tñ in quo nõ ſit cõruptio: Mora
aut̃ & ſemi ſtomachũ nõ offendunt
colericum. nec in eo eſt male conue
niẽtie. Ipſius nutrimẽtuꝫ paucime;
appetitum excitat. aſto° cito deflut.
Archigenes — ¶ Archigenes athinienſis grecus. a
mora tarde digeſtionis ſcripſit.
Sarapio. — ¶ Arabicus ille ſcrapio. uir nepe-
egregius: mora q̃ p͞mo invenĩut ſto
machuꝫ et an cibum ſumũt. ex ſto
macho cito egredi uolunt. et reliq̊ꝝ
cibo͡ꝝ exitum feſtinare: Si uõ aliis

post ponat cibariis & insto frigidos
invenerint humores. incoruptionem
utuntur nociva: EPAR Sententia
est rasis almasoris. 3°. acetosa mora sa Rasis
guinem reprimunt ¶ Idem assuit ipse
alhabas pratice 2°. VETERES. Mora virtu Alhabas
tem habent medicine purgative consimi
lem ut galeno placuit suo de alimen
tis 2° ¶ Idem voluit suo de simplicibus 3° galienus
. s. mora matura ventrem lenire
¶ In eadem sententia est ipse diascorides.
¶ Isaac autem in particularibus dietis scrip Isaac
sit: mora cito labuntur & ventrem ma
defaciunt ¶ Avicena canon 2°: Avicena
Mora de semi lubricare ab intestinis
tamen defluere dixit ¶ Ipse non alhabas Alhabas
loco predicto retulit. Dulcia mora ventrem
solvunt immatura stringunt. VESICA.

Auic^d^ — In omnibus mori spebus. est urine pro
uocatio. dicit auicenna canon 2°. CERE
Isaac — BRY Isaac locis iam dictis. sic meminit.
mora post cibum sumpta capiti sunt et
mala. De moris hec sufficiant:

Capitulum q^m de Cerasis.

CERESORUM. alia dulcia. Alia ace
tosa. Dulcium quedam multam
humiditatem habent. aliqua uero paucam.
Modicam habentia humiditate alijs me
liora siue minus mala esse existimo.
quia minus putredini siue coruptioni
parata sunt. Illam que aquositate ha
bundant. cito ebuliunt facilime que in
putredine uertuntur. ideo magis uitanda
dam. Eodem modo de ipsis acetosis ar
guimentari potest. Non nulla etiam inueniuntur
insipida ceresa aqua. que omittentur ta

q3 ingustabilia. COPLESIO. Galienus suo de simplicib. Acetosa .s. marasca dicta. magis q3 stiptica .i. marmel la. desiccare ptulit ¶ Isaac uero su is particularib dietis sic cecinit: ceresa frigida et humida sunt ipsi .s. ipa dulcia: acetosa aut frigida & sicca. STOMAC9: Idem isaac loco pdicto sic retulit: stomachum humec tant ipa dulcia ceresa. pari q3 mut sunt. ¶ Et galienus suo simplicium iqt: dulcia ceresa a stomacho cito labuntur si ante reliqu sumat cibu. paucum ei .s. sto.co inferunt iuuametum: Pontica uero opposito mo se hnt: Aceto sa flegmatico oferunt stomacho sup flutatis q3 pleno. VENTRE. Alimen tor .2o. sic asserunt ipe galienus: Cere

Galienus
Isaac
Isaac
Galienus
Galienus

sorum quedam moris assimulat paucissima stipticitate habentia. aliqua uero nascimus · i · rubi moris. non nulla uero ex his stipticiora sunt. De uniuscuiusque tamen uirtute dietarum specierum et de moris dictis arguendum esse puto. Ad mora igitur recurrendum erit.

Isaac Isaac suo particularium dietarum. Cerasa uetrem mollire retulit si dulcia fuerint. et de ipsis sicut de primis dicendum est.

Galienus Idem uolunt galienus suo de subtiliante dieta. s. ipsa ceresa uetrem leuire an cibum sumpta. pontica uero et stiptica si post ponatur similiter laxare uetrem existimandum puto. hec pauca. de cerasis:

Capitulum .5m de Prunis.

Galienus DIXIT Galienus suo de alimentis

tis 2°

2° ELECTIO exsiccata prima uti
lia sunt sicut & ficus. damasena san
optima : parua. dura. codita. pontica
q3. praua sunt. ¶ Auicenna canone Auicenna
2°. inquit. prima coloris palee nigris
fortiora sunt. & citrina rubeis for
tiora : Alba magna. grauia sunt. Ar
mena oib3 meliora : pinguia magna.
laudabiliora tn ¶ Ipse aut isaac Isaac
in particularib3 dietis ait : gradia & bn
matura prima sumenda sunt : dura.
cruda. pontica. uiridia. q3. pessima st.
COPLEXIO. Voluit galienus loco Galienus
iam scripto. prima humida et frigida
esse ¶ Idem uoluit auerois colige
5° ¶ In eadem est sntia ipe aui Auicena
cena canon. 2°. s3 magis limitate. scrip
sit .n. pinguia magna. frigida sunt

Isaac. — inprimo i°. 2ª. humida in fine 3ª =

Isaac qz in dietis sciptis protulit: pruna duplicia sunt: alba. et nigra. ipa nigra bn matura dulcia qz minus frigida. magis uo humida: STOMACUS

Auicena — Auicena canone. 2°. dixit: que dulcia sunt pruna stomachum molificant sua humiditate. infrigidant qz =

Diascorids — Diascorides et aut refert pruna esse stomacho mala. damasena uo desiccata stomacho conferre =

Auerois — Ipse auerois coliget. 5°. pruna os stomaci conernare et debile facere scripsit.

Isaac — Alba et pruna dure digestionis & stomacho nocere. dixit isaac in particularibus dietis: nigra aut stomachum humectare qz si usus creber & frequens fuit stomacho nocimento fuit =

Galienus — Galienus e sentia in alimentis

pdictis. uetre prima sua humiditate sb
ducere. & damascena aliqztuli stypti
care. magis tn laxare: Dura uo co
dita. et pontica ad uetris sbductioem
prima. ¶ In melicrato uo decocta in
mellis hydatia mediocriter uentre
laxant: & si sola quis comedat et
multo magis si melicratu sorbeat.
Deducunt uentre si post eoz obla
tione dulce bibatur uinu. & no mo
p9 ipa prandere: hoc aut comue
omib3 uetre laxantib3 ¶ Dixit
aut auicea canon 2o. prauę sunt so — Auicena
lutionis alba et magna prima: Ar
mena uo omib3 melius solutia:
Dulcia soluedo coleram educunt. et
humida uehementioris sunt solutionis
ipsis sictis ¶ Idē asserunt diascorides — Diascorides

ſ prima recētia ſunt humida uentrem
molire. & deſiccata ſtringere ¶ Et
dem est ſentētie auerois ipſe colliget. 5°.
¶ Idem uoluit iſaac in dietis particu
laribus. ſ. exiguo eſſe ſolutiua ipa et
alba quam groſſa. nec non ipa nigra. et
hec de prunis ſcripſimus:

Capitulum 6m de Melonibus:

Sentētia est iſaac suo particula
rium dietarum ELECTIO Ex
peponibus longus minus nocivus ee.
rotundus aut nocibilior. COPLEXI
O Dixit galienus alimentorum 2°. Univ
ersa melonum natura frigido & humido
humidat ¶ Idem uoluit suo de simpli
cibus sed magis limitate: ibi enim relatum
invenimus infrigidare et humectare
in 2°. ¶ Idem aſſerit auerois colliget. 5.

Auerois
Iſaac
Iſaac
Galienus
Idem. g.
Auerois

illuminitate tn. nam frigidos dixit cu
multa humiditate ¶ Rasis almaso
ris. 3º. humidos tmo scripsit ¶ Isaac
loco paro sup alegato inquit: estivi melo
nes duplices sunt. lo[n]gi. et rotundi: rotu
ditatis ipor h[oc] est ca: nam eor liqr
qr grossus est. uiscosus fuerat insupfi
cie natando equatr diffundit circa se
latera: lo[n]gi u[er]o liquor qr sbtilus et a
q[uo]sius fuit inferius effluit discurritq[ue]
idcirco elogantur qr testificat[ur] hui
modi ro: Utterq[ue] tn frigidus et hu
midus est in medio. 2. s[ed] rotundi ui
scosiores et grossiores. STOMACUS.
¶ Plinius uonensis. 2º. orator et hystori
ografus phus peoregnus i castri q; mi
litia nepe industrius nalis hystorie. 19.
melonu cortices uomit u excitare me

Rasis
Isaac
Plinius uero[nensis]

Galienus. muniit ¶ Galienus suo de euchimia retulit: melones si nō cito sim uetrem
subeat corrupunt^ur. et q fit ex eoꝝ cor
ruptiōe humore farmacis ꝓpinquū op
ant^ur mortiferis. nullus q3 est euchimus
q oio digna cognitu s^t et memoria di
Isaac gnissime princeps ¶ Isaac ī particula
ribus dietis dixit. ambo melones cor
ruptioni sunt ꝓcliues. stomacho q3 offi
ciunt ipius neruos molliut. Vn si cibum
ī stomacho inuenian^t comiscent^ur. et
lubricitatis cā an q3 cibus coquatur
descende^r cogitur. nec nō mt^dum abo
minatiōez uomitum q3 inducut. quaꝓp
re an omēz comedere cibum opportu
num est. neq3 alius sumdus est cibus do
nec indigesti uidentur. Itaq3 si h^c pacto
comedantur digestiue obediut uirtuti

& boīs assimilant chimis. oppoito autē
mō suptilis his ḡa opant~ ¶ Galienꝰ — Galienus
in alimetis scripsit. melones abstersiui
sunt & stomachum secedunt. ¶ Ide — Auicena
uoluit auicena canon 2°. citoq3 etiaʒ
ꝺ stomacho ꝺscendere dixit. si molles
fuerint ¶ Rasis almasoris 3°. sitim — Rasis
extinguere scripsit melones dixit ¶ Galienus — Galienꝰ
et alimetorum 2°. inquit melones ad uo
mitum corpori apti sunt et amplius co
mesti nisi aliqd supra ipos euchimorum
eduliorum .i. bonorum ciborum sumat~. EP
AR. Quin melones nō bne coquntur
malum pereant humorem. ut galieno
placuit in alimetis dictis ¶ Ide no — Rasis
luit rasis almasoris 3°. s. melones dul
ces in colera querti. RENES. Dicit
galienus ꝺ alimetis 2°. melones renosis — Galienus

Auerois — remib ogriu ¶ Inqt et auerois coligz
5°. qui peponu brochio usus fuit arena
li calculo securus erit .i. arenu lapid
Isaac — ¶ Idem meminit ysaac suo pticulari
um dietar. VESICA. Inquit galien
Galienus — in alimetis. melones urinas mouent.
¶ Idem voluit suo d simplicib. ¶ Eius
dem est sntie auic. canone 2° ¶ Aue
Auerois — rois coliget. 5°. idem sensit. ¶ Nec no et
ipe rasis almasoris 3° meade est sntia
Isaac — ¶ Idem asserunt ysaac locis iam phabit.
VENTER Rasis almasoris. 3°. ptulit.
Rasis — si quis melonu supfluus comestor fuit a
colica capietur passioe ¶ Isaac inp
Isaac. — ticularib dietis ait. melones mundificati
et ventris sbductivi st. In intestinis tame
rugitum vetositatem q ingenat ¶ Ide
Plinius Ver. — scpsit ille veronesis plinius. 2° nalis hysto

rie. 19. ſ. melones uentre mollire. DE
CORA°. Galieno placuit in alimentiſ p
hitis. melones ſordidam cutem mūdare.
lentigines qꝫ abicere ¶ Idem uoluit pli
nius nālis hyſtorie. 19. melonū cortices
faciei maculas delere ¶ In eadē eſt
ſnīa yſaac ſuo pticularium dietaꝝ. ſ.
corpora a ſordibꝫ mūdare eorꝰ fricatē:
¶ Antequ ad alios ducemā fructus u
num addere licet qd ptulit auicena
ille excellētiſſimus. 3ª. can. p. Dixit ui
nū pᵒ melonem bibitum malū. que
auctoritas et ſi pmagna eſt. inclinabi
mus nos tn̄ in opiniōem uulgi ſnīam q
uina poſt pepones cordi ſunt. immo
fere omēs unanimit clamāt: bona
uina cum melonibꝫ: Tibi tam mo
dratiſſime pnceps legem ipone non

.plinius

Iſaac

Auicena

ausi : Princeps .n. legibus solutus est. viue-
re tamen secundum leges sibi placet : Ad chri-
somila modo aurem et aures adhibe :

Capitulum 7m. De Chrisomilis

Auic(enn)a — Scripsit auicenna canone 2o. ELEC-
TIO: Armena chrisomila esse
meliora & alijs preferenda. COPLE-
Rasis — SIO. Rasis almasoris. 3o. voluit arme-
Auerois — na esse frigida ¶ Auerois colliget. 5o.
dixit. chrisomila eiusdem nature cum
persicis sunt. non tamen eandem proprietatem
Isaac — habent ¶ Isaac suo particularium dieta-
rum magis expresse loquutus fuit. inquit
.n. chrisomila frigida et humida 1.2o. ¶ Ide
Galienus — ait galienus suo de simplicibus ¶ Idem
Auic(enn)a — meminit auicena ille canon. 2o. STO-
Galienus — MAC. Galienus suo de natura ciborum cecinit.
chrisomila ut cito labantur in fundo stomachi

poneda sunt ¶ Et galienus alimetorum — Galienus
2o. inquit. sup uo cibum supta p uomi-
tum expellunt: quicumque aut insupiore
effluunt uetrem uomitu uacuat. et exi-
gui sunt alimeti ¶ Insuo uo cibo — Idem
nia sic retulit. chrisomula si ex stoma-
cho cito no descendat & malis obuiet
humoribus uelocius corrupunt. p inde an
aliu sumeda sunt cibum. alias ordine
puerso corrupunt. qr instomacho eius tar-
dant descensum. ob prioris cibi assupti
onem & illorum coruptione reliqui corrupt
cibum. t Iam cu corrupunt qd fit ex ipis
qui pnitiosum existit uenenum. hc sim ga- — Galienus.
lieni oppinioem. qui ide sensit de bathe-
cha. et est ap nos languria d qua no
recordabimur in hac loco. cu minus sit
i usu. Nam febricitatibus febre arefactiua

ſine multum incesma concedit. Audis

Hercules ig fortissime hercules qz tope notē solet
chrisomila si p.º alium sumat cibum. qr
cum ea sciā placē preteris fructib' do
minationi tue. oro suadoqz ut an eis
utaris. et moderati ut tue prudētie
moris est una cum sapientissimo galie.
fugias quēso illorum congustationē alio p assump-
to cibo tanqz nimicum. ¶ Placuit aui

Avicenna cene canon. 2.º no i brevi tempor ar
meniis accider coruptio. et prulit cum
chrisomila sumitur. parum anisi capiat
& mastices cu optimo vino. ¶ Rasis

Rasis almasoris. 3.º scripsit chrisomila stomachu
effeminare eius estinguedo calore. et q
infreqnti huius esu tpe sequnti febrem

Isaac incidet ¶ Isaac inpticularib' dietis
dixit: chrisomila an cibum sumenda

vin subinde enatant / in putredinem
qz cito ūtuntur. Ieiuno ig stomacho
comedant postea anisum ut eorum ma
licia corrigatur ut ipse ysaac commendat.
EPAR ¶ Auicena canone .2°. asserit. Auice^a
humor ex chrisomilis genitus uelocis est
putrefactionis in febres ex eis emanat
et generant ¶ Et galienus ipse in simpli Galien9
cibus. et de alimentis .2°. grossum et malu
chimum ingenerare uoluit ¶ Idem retulit
ysaac locis dictis. sic inquit. grossum ipsa Ysaac
chrisomila et uiscosum flegma generant
in epatis concauitate. SPLE. Hec non
est splenis. in diut'na catur febris qa
penitus mala VENTER Voluit auicena Auicena
canon 2° chrisomila uentre mouer
& inflare ¶ Galienus in alimentis as Galienus
seruit. qui meo qui dorsum defluunt

Aueroīs

uentrem. charias opant: hec de gḡ somilis panca et chrisomilis. licet aue-roys ipe colliget. 5°. antipsica uocauerit ea .s. rone qꝛ chrisomiloꝝ gn̄atio psico ꝫ maturatioēꝫ antecedit. ꝶ. Iō multi chrisomila pcoḿia. dixerunt. na an alios pcoquntur & maturat fructus: chrisomila aut grecum est u͂bum. qd latine sonat aurea mala .i. poma: milon .n. pomū dr̄. na colore auri seruant & hec satis de ipsis;

Capitulum 8m. de Persicis.

Aueroīs.

Auicena

Isaac.

Averoys colliget. 5°. COMPLES. Apsica fria et humida asserunt: ¶ Idem uolunt auicena canōn 2° clarꝰ tn̄ .s. fria in 2°. humida in p°. aliquali stipticitate pticipantia: Dessicata stipticioa st. sunt ¶ Isaac aut i pticularibꝫ dietꝭ Isaac

inmatūa et stiptica

aliq̃ztulum aucens ꝯ dicore [tederit] . Scꝑsit
.n. pſica fria et humida ſt in 2° et plu
rimuz chrisomilis ſimilia . Persica
tn medio diuidunt: est .n. grad pilo
ſum aliquid ruboris hñs . est et aliud
puum ruffum uel citrinu : Magnu ac
oris est saporis humidius ac uiscosius .
Persica in arbore plene matura dul
sa fiunt qd arguit ex suoꝝ dulsitate
sapoꝝ . est .n. poticum cuius sba fri
gida sicca terrestris . est q̃ꝫ stipticuz .
et cuius sba terrestris et sicca . aquosita
tem tame het . io maioris frigiditatis
atqꝫ siccitatis . ipius liquor ſupiori e sb
tilior . et corpus molius est et ali
ud acetosum p cuius nã n̄o dnatur fri
giditas ac siccitas . tempantius tamez
est stiptico ob nature aeree ꝓingtate

Rasis hec voluit ipe ysaac ¶ Rasis alma
soris. 3°. asserit frigida & grossa sunt
ipsa psica STOMAC9. Persicorum sucus
ipsorum q3 caro facilime corrumpunt et
prauc. qr post aliud offerre alimetu
pessimu est. corrupunt. n. sup natatia.
Meminisse aut huius(modi) opp3 qd e
commune in omnib3 quecu(m)q3 chacochi^a
humida. lubrica. & facile. obedientia. (et)
pp h' comedere ipa aliis priora. sic. n.
accepta celerit(er) subeunt et illis via fa
ciunt. Postremo aut supra simul
Galienus corupunt. h. n. ex galieni sentia an
motorum 2° ¶ Diascorides aut sic
Diascorides scripsit. matura psica stomacho bo
RAsis na ¶ Almasoris. 3°. voluit rasis p
sica ardenti conferre sto^co. dure tame
descendere (con)stricti supra. & q(uia) eorum

eſuriencia ut flegmaticis capietur fe
bribus ¶ Auerois colliget 5° mgt. Auerois
fetori stomachi pietate resistendi hnt.
¶ humida persica uelocem suscipiunt putre
dinem. ut asserit auicenna canon 2°. et sto Auicena
macho utilia. appetitum excitat. sed post
aliud minime accipiat alimentum. Sicca
tarde digeruntur. Nam corrumperentur. omne
io precedant alimentum. Sicca tarde
digeruntur. nec boni existunt nutrimenti.
multum tamen nutriunt ¶ Refert
autem ysaac ille in dietis particularibus per Ysaac
sica stomacho esse saporosiora et conve
nientiora ipsis chrisomilis. non tamen ut
ipsa continuntur. ieiuno tamen uentre et gu
standa & post pastum odoriferi uini et
antiqui. Ponticum persicum ita dictum
stomacho humido est conveniens. eius inferiora de

cporim & qd remasu dssicat. qr stomachum ɔfortat. difficult tn digeritur. & inflatiuum est. Cuius tn liquor laudabilior lenior atq3 sbtilior est. io stom ɔfortat. Stiptici liquor qr supiori sbtilior est et corpus molius. io stomacho ɔuemens sui no multa dnat humiditas: digestiua et appetitiua ɔfortat

Acetosum stomachu stringit et cofortat EPAR Auerois colligz .5°. psica humores coruptos et putridos ingenerare retulit nec no colericos

Auerois

Idem uoluit ysaac in dictis mgr sum & putribile flegma ɔuerti Et poticum tarde inuenis penetrare. Acetosum uo tenuissimos penetrabiles q3 humores pcreare. VENTER Diascorides asserit. matura psica uentre molire.

Isaac

Diascorides

Inmatura nõ stringere. exsicata q₃ fortius ¶ Idem & auicene princi placit ut canone 2°. COR: Aueroys collig& 5°. psicorꝝ odor cardiaco sbuenire passioni scripsit .i. cordis egritudini. CEREBRУ. Ponticum psicum neruos ledere ipe asserit isaac suo pticularium dietarꝝ. DECORATIO. Refert ipe aueroys collig& 5°. oleum ex nucleis psicorꝝ cofectum mulierꝝ faciem decorare atq₃ abstergere. & de psicis sufficiant.

Amcena
Aueroys
Aueroys

Capitulum Nonum de Pomis.

POmorꝝ alia ad hyemen et uer sruata. quedam nõ minime. ELECTIO. Nõ sruata omitteda st. qr hyemalib₃ deteriora. Seruata igr laudabiliora. mr que nos italici quedam hemius dicta paradisa. no nulla

Auicena

Auicena.
ysaac.

Auicena

ūō atalma que nempe cetis meliora
uel minus mala existimanda fore pu
to ¶ Princeps ūō uir auicena ca
none 2°. in pomoꝝ electioē. d͠ semi
poma q̄r magis tempata laudabilio
ra esse protulit. COMPLESIO Pomo-
rum ꝯplexio diuisa est. q̄ arguitur
ex suoꝝ diuersitate saporꝝ. ¶ Nā ut
uoluerunt. auice^a canone. 2° ¶ & ysa
ac. in particularibꝫ dietis. ¶ Aliqua dul
cia sunt. q̄dam insipida. ¶ q̄dam ace
tosa ¶ Alia stiptica. ¶ Aliqua ūō +
pontica. ¶ Nōn nulla et mixta auste
ra uocata ¶ Dulcia poma frigi-
da & humida sunt. magis q̄ȝ alijs
ad aliqualē caliditatē declinioraa.
ut placuit principi auice^e canon
2°. ¶ & que uehementis est dulcedi

ns fortasse

niſi fortaſſe in caliditate ſunt temperata
¶ Pontica. acetoſa. & ſtiptica. frigida
& ſicca ſunt. ſed ſtiptica aliis ſicciora
puto. ¶ Inſipida poma omittemus. quia
peſſima & inutilia. aquosa ſunt valde ad proprie-
tem humiditatis. Acetoſum. ſuper fluc et
oliua quorum ſucus velociter feruet et
in putredine labitur ¶ Auerois colliget Auerois
ſ. inquit: Dulce pomum temperatum eſt
humiditatis. Acetoſum vero frigidum et
ſiccum ¶ Voluit yſaac in particulari- Yſaac
bus dictis. ſtiptica poma eſſe compoſita
ſiue mixta ex terreo & aquoſo .i. ex
frigido et ſicco. Et ipſa acida ex a-
quoſa parum quam terreſtri compoſita: Dul-
cia vero inter quatuor temperata qualitates:
¶ Inſipida. aquoſa. pontica. et ſtipti-
ca. frigidiora & groſſiora eſſe. & ace

Galienus

tosa ceteris sicciora. Galienus autem suo de alimentis .2°. sic cecinit. pomorum quedam .n. austeritatem habent c[illegible] .i. humorem sive sucum: quedam autem acetosum aut dulcem. sunt et alia mixtum habentia sucum ex his. ita ut una dulcia et stiptica videantur. & quedam alia cum dulcedine acetosa plane videntur. et cum his alia pontica cum acetositate. nec non aliqua reperiuntur ex tribus humoribus manifeste quedam participantia. ita ut acetosa videantur et dulcia aliquid et ponticitatis habere: Quecumque igitur poma stiptica sunt frigida et terrestria sunt .i. sicca. que autem acetosa minus frigida quidem sed subtilium partium. Medie autem complexionis dulcia ipsa .s. poma ad caliditatem tendentia. sicut que perfecte sine

qualitate et valde aq̄sa .i. insipida ad
frigidius declinat. hec galienus. STO
MACUS Rabi moises filius servi dei .dr Rabi mōses
servi dei. nã in p̄n° suorum voluminum su-
um cum his verbis inscribebat nomen.
Ex quo quia ebreus fuit pterire tamen nequeo
quin laudes non nullas ipsius referam.
vir nempe doctissimus fuit. non pauca
et quidem pegregie scripsit. quorum non nulla
in latinum traducta fuere quo modo vel ius-
que ad hodiernum diem elucet. ¶ Anno
.n. 835. huius viri fama ad regis aures De Rege Egypti
egypti pvenit qui tunc temporibus egritudine
patiebatur que asma apud medicos nun-
cupatur. licet plura hierat consilia a non
nullis peritissimis medicis. sperans tamen
super huius viri doctrina ab eo medica-
mina petijt. sic quod consuluit et optime contu-

lit. Ex quo illum cum maiora dilectione in sinum accepit medicum. uolunt quod ipe- rabi. ¶ Post pomorum comestionem ordario- rum omnium comestione esse deteriorem ¶ Di cit galienus alimentorum .2°. Utaris igitur ipsis pomis secundum predominatium humorum uirtutes. Austeris quidem scilicet pomis quando aut propter di scrasiam calidam .i. malam complexionem calida. aut humiditatem multam stomachus sine rigore extiterit: ponticis aut pomis. quando sufficientes extiterint huius modi: Ace tosis uero cum extimaueris in stomaco gros sum humore colectum esse. non ualde tamen aliquem fructum: Nam fructus quidem scilicet hu mor non acetosis sed acutis indiget. Et .n. ambo incidunt humorum grossitiem scilicet acetosa. et acuta: Differunt tamen. Aceto sa cum infrigidatione. acuta autem cum

Galienus

caliditate hēt opant. Cum igr inde-
lectabilia sint ipa poma. comedere
talia nec robur uentri imponit i.
stomacho. sicut stiptica. nec ipis robora
tibus iuncta sunt. merito igr asprat.
¶ Degustanda minime sunt poma
sup arbore in matura. indigestibilia
n. sunt. q cumq3 ad hyeme et uer sua
ta sunt post ipam hyeme proficua sepe
sunt ¶ Et roboris sto gra cum pa-
ne sumat ab hys qui sine appetitu et
qui tarde digerunt. uomentibus q3 dserunt
q stiptica sunt ¶ Auicena canone 2o Auicena
asseruit. stiptica poma debilitato confert
stomacho. si debilitas ex primaria calidi-
tate et humiditate fuit ¶ Similr
pontica. et acetosa eidem conuenerunt. si in
ipo stomacho fuerit grossus q3 ualde humor

cohadunatus sunt. Nam dividedo incide
do qz ipsius humoris grossitiez postea co
primedo. humorē ipm a stomacho deflu
ere faciunt ¶ Ipse ysaac in particulari-
ub dictis. sic protulit. pōtica et stiptica
poma. tardioris sunt digestionis mali-
que copatiē. magis tn confortativa sunt.
Acetosa vō sitim expellūt. appetitum exci-
tant. vomitum qz colericū phibent. ma-
xime si ieiuno sumatur stomaco. p vō
cibum copmedo descendere faciunt In
huiusmōi tamē actionibz pōtica et stip
tica acetosis fortiora sunt ¶ Acida n-
petatem hent a stipticis poticis qz diffe-
rentem Ita si instōo grossi fuerint
humores illos incidendo dissolvunt. ad
inferiora qz deponunt ¶ Dulcia neqz
stoci ledunt ¶ Sunt et alia iter dul

Ysaac

ee & accidum media . quorum actio media
est dulcis & acidi. ad sitim tamen mitiga-
dum acido vicina sunt. h[oc] ysaac. EPAR. — Ysaac
¶ Acetosa poma colere acuitate extinguunt.
ut asserit ysaac in particularibus dietis
¶ Auicenna canone. 2º. sic ait. Ex potiis — Auic[enn]a.
pomis stipticis quod terreus procreatur
humor. Ex acetosis vero et immaturis
flegma putredo quod inducitur. nec non
sue cruditatis humoris quod petunt febres
generant. quod putredine recipiunt 6º ¶ Ace-
tosum pomum. 2ª. et. 3ª. digestione grossam
pereat ventositatem. ut placuit averoi — Averois.
coliget. 5º ¶ Inmatura poma malum
generant chimum .i. humorem .s. friguidum et
grossum. asserit galienus de alimentis. 2º. — Galienus.
VENTER Princeps Auicenna canone. 2º. — Auicena.
scripsit. ¶ Dulcia. et acetosa poma. si insto...

A. Fortissime hercules. pr[...]: quod ipsa poma. ventosa sive inflativa — Hercules.
sint. sano testari valeo mea cum in mensa p[rim]o vel 2ª. illa
degluttio. sive ipsorum quantitas sit multa. sive pauca. tanta
in inventre abillis pereat inflatio. sive ventositas ut
vix iter arripio. totusque venter dolore extensivo
gravat. ex prima eorum inflatione seu ventositate.
teste principe nostro aui[cenn]a. 2ª. 1ª. p. doc. 3. c. 9. Itaque — Auicena
ab pomis abstinendum sit ab eorum degustatione et gule
prudens ne[...] esse fateor.

grossum invenerint humore. nonnulque
illum egerere faciunt. Si aute vacuum
ipsum invenerint stomachum stipticant.
Pontica et eorum sucus disinterie des-
iniunt .i. fluxui cum intestinorum exco-
riatione. Et ysaac suo particula-
rium dietarum inquit. pontica poma ege-
stionibus sunt constrictiva. Galienus
de alimentis. 2°. dixit. palam ipsa stipti-
ca poma sepe inferiores reprimunt secess-
sus. Acetosa aut in stomacho quidem humore
grossum invenientia hunc per secessum inferius
subducunt. eo egestionem humectat. pu-
rum aut invenientia ipsum stomachum
magis stipticant. Ibidem voluit
disinteriis et diarriis .i. fluxum absque
excoriatione ad huiusmodi oportunitatem
idonea esse. maxime que pontica sunt.

Isaac

Galienus

·COR· Retulit auic^a canone .2°. poma citri sui odore cor confortare ¶ Id uoluit Auerois coliget .5° absolute tamen. Auic^a
et quibuscumque pomis cord[ia]e exprime dist[inc]te Auerois
pro inealidum ¶ Idem asserit ysaac suo Isaac
de particularibus dietis. ¶ Et scribit
ipse ysaac. ptisicos et melancholicos Isaac
iuuare seu illis prodesse ipsa poma.
¶ Auerois tamen coliget .5° dicit poma ph Auerois
tisim generare posse. CEREBRU[M] frequens
pomorum usus ad neruorum dolorem perducit
maxime inualitum. ut placuit auicene Auic^a. L
cano .2°. ¶ Auerois coliget .5° inquit Auerois
pomum sui odore cerebrum confortare.
¶ In eadem est sententia ysaac in dietis particularibus Isaac
habitis ¶ Auice^a loco prealegato cecinit. immatura poma ipsorum quam sucus Auice^a
uenenum et seruire ¶ Et hoc de pomis sufficiat.

Capitulum decimum De Piris

Auicena a

ASseruit auic^a canon. 2°. ELECATIO. In nram qdem urbem quandam piri spem hemus q settuabriul nuncupat^r. magna hns capacitatem et uehementis est rotuditatis. subtilis corticis et boni coloris. odore suaue hns. est .n. uelut cucazi aqua congelata. no tn pp sbe spissitudine. Nam cu ex arbore cadit destruit^r. et hec sunt in qbz no est nocumentum siue lesio ¶ De hys uo q in pria tra oriunt^r. qdam hemus giaccola nuncupata q pfecto mis cetera meliora existimandum fore no dubito. qr ex his q settuabriul dicant^r. multu uicinatur. seu assimilat^r ¶ Almaso-

Coplexio

Rasis

rus. 3°. ipse rasis. dulcia pira nequaqz infrigidare noluit ¶ Secundo cano^e.

Avicena. Avicena scripsit et clarius: Pira fri(gid)a
in p(rimo). sicca in 2°. temp(er)ata tamen aliq(ua)
h(abe)nt humiditatem. ¶ Idem asseruit
auerois colliget. 5° magis se limitando. Auerois
Nam in matura fri(gid)a et sicca. mat(ur)a
n(on) temp(er)ata. ad pauca (com)plexionata fri(gid)e
(com)ponitur ex acetoso pontico dulci (et)c. ¶ Ga Galienus
lienus aut(em) suo (de) simplicib(us) retulit. pi
ror(um) q(ui)dem s(ub)st(anti)a terreo et aquoso p(er)mixta
est. Dicere aut(em) possumus una p(ar)tem fri
gidam aliam n(on) t(em)p(er)atam esse. ¶ Volu(i)t
ysaac p(ar)ticularib(us) dietis. matura pira t(em)p(er)ata Isaac
fri(gid)a inprimo. sicca in 2°. ponticum pir(orum)
tereste et g(ro)ssum est. (com)positum ex aerea
s(ub)st(anti)a et pauca terrestri. ¶ Est autem
dulce t(em)p(er)atum aliq(ua)li tamen atinet calid(ita)ti.
¶ De insipido nihil dico q(uia) i(n)utile et
ingustabile aq(ue)um n(on) est. ¶ Stiptica

ant qr terra aquosa aerea qȝ sba ꝛ
ꝑmixta sunt sbtiliora tempatiora qȝ
existunt. suple qȝ ponticum ¶ Dulcia
uō tempate sunt coplexioīs. qr cetis mi
nus fria io calefaciunt. STOMACHꝰ
¶ Pira maxīe q̄ sunt c̄ semi stomachum
Auic^a. ꝯfortant ut meminit auic^a canon. 2°.
¶ Matura pira sitim aufere mqt. auc
Auerois rois colliget. 5°. ¶ Alimetoꝝ 2° dixit
Galienus galienus. piroꝝ qdem usus ꝑ oīa usui po
moꝝ ꝯsimilis existit paꝝ qȝ nutriunt.
¶ Suo uō de euchimia dicit. pomis. piris.
mespilis qȝ. nō ut cibis sȝ ut farmacis ege
Isaac mus. ad stomachi robur ¶ Isaac uō in
ꝑticularibꝫ dietis ꝑtulit. pira matura
laudabiliorem misto.co qȝ ipa poma chi
mu inducere. Ponticum tn̄ minus ce
teris nutritiuus. Colericum stringit

uomitum. & stomachi confortatiuum.
Stiptica aut magis nutritiua minus
ideo nociua. Minza uero que acceditati
attinet subtiliora ac leniora. et dige
stioni faciliora. sitim quoque extinguentia.
Poticorum tamen liquor grauis. & dige
stioni inobediens. Dulcia ipsa dige
stione adaugent. VENTER. Principi
auicene placuit canone. 2°. uentrem
stipticare que dessicatiua sunt. aptaque
colicam inducere. Et chastorides quoque
omnem pirorum speciem stiptica esse protulit.
Isaac loco dicto inquit. pira stipti
ca sunt. Almasoris. 3°. uoluit rasis
idem. sed magis large. nam omnia pira ue
tre stringere cernit. Si aut sumpta
post aliud alimentum fuerit fluere faci
unt. inde fluxum reprimunt. Sane tamen

Auiceno

Diascorides

Isaac

Almasoris 3°
rasis

debes. q cibus quibz. potus qz stipticus. si
alios precedat cibos nec non potus. ue-
trem stringit: si uero an cedat la-
xat. & uentre lenit ¶ Hec p comu
regula hri pot. teste galieno suo de
cibo4 na. cap°. 18. ¶ Alimeto4. 2°.
Galienus ipe galienus uentrem roborare as-
serit ¶ In eadem sntia cu rasi
Diascorides est ipe diascorides. na et pira oia
lenito uere degustata stipticare scp
sit. VENENA ¶ Canone. 2°. inquit aui-
Auic^a cena. puluis piri uehemetis stiptcita-
tis tarde qz maturitatis. mortifica
cium fugo4 est ipa cura. cum aut
lf decoquitur pira una cu fugis eo4
Isaac abitumt uenenu ¶ Idem ipe isa-
ac. Mirabilem inquit nepe petatez
hnt ipa pira saltem si siluestria fu

erint. Nam cum fungis decocta ipsorum aufert uenena. & hec de piris.

Capitulum xi.m de Citoniis

Citonia inquit auerois colig. 5o. Auerois
COMPLEXIO ipsis piris sunt grossioris sunt. nec non stipticitatis maioris. ideo frigidiora. Aucena canone Aucena
2o. citoniorum uoluit frigidum in p. siccum in 2o. Idem retulit ysaac particularibus dietis .s. maturum citonium Isaac
uniuersaliter frigidum in p. siccum in 2o. ponticum uero ceteris grossius et terrestrius.
Dulce autem temperati est caloris. STOMACHO Rasis almansoris. 3o. asseruit. Rasis
dulcia & acetosa citonia robustum efficiunt stomachum. licet acetosa in hoc sint fortiora. apetitum excitant.
Stipticum citoniorum stomaci confor

tatiuum. ſcripſit ipſe auicena canone
.2°. nec no. ipoꝝ ſucus ſtomachu ſuper-
fluitatib; leſum ꝯfortat. ebrietati. noi-
tiu qꝫ deſeruit. et ſitim ſedat. et ſiquid
d citomo elixatur. illo inſa ſida ſup
vino utitur. & inebriari nequaqꝫ per-
Syrupus. mittit. Syrupus ex ipo ꝯfectus de
yectum mortuu qꝫ appetitum ex
citat. ſtomachum ꝯfortotat. flega-
Iſaac. ticum uomitu reprimit ¶ Iſaac
in dietis ꝑhabitis et retulit: matuꝝ
citoniu ſtomachum ꝯfortare. Vex
ſi in eo diu moretur faſtidium indu
cit ſaltem ſupto groſſo & uiſcoſo cibo:
¶ Ponticum dure eſt digeſtionis magis
nuoſa ꝯſimes membra. qr eius caro
peſſima eſt. eius tam liquor ſtoma-
chum ꝯfortat. et colericum uomitu

cõsistit: quoddã est stipticum cuius acto
ṗotico vicina est. debilior tñ et ter-
restior. aliud est acidum sbtilissimu
et penetrabilius id sitim extinguit.
appetitum inducit. eius qz odor uo-
mitum ꝓhibz. ṗ multam uini qãtita
tem ĩlaudabile. stomachi .n. sup
iora ꝯprimit. et cruda deponit:
Dulce uõ apte calore siue sitim
no extinguit. Sitonia stomacho
cibo pleno degustata insupiorib; stõ.
ꝑmanet natant qz. exprimunt et
inferiora deponit. hoc mõ accepta
uomitum stringunt. os stomachi cõ
fortant. qui g̊ ad stomachi corforta-
tionem uentris qz ꝯstipatiõez cupi-
unt illa ieiuno stomacho accipiant.
Siquis uõ illa stomachi ꝯfortatĩ

omis egestionis q3 educende optauerit.
alys assumptis cibis citonia et gustet.
no in multa tam q3titate. ne pe
stomachum grauaret. **EPAR**

Acidum citonium colere acumen ex
tinguit. h uoluit ysaac in particulari
bus dietis. **VENTER** ventre stringit.
acetosa citonia. dulcia q3. ut uoluit
rasis almasoris. 3°. ante cibum sumpta.

Ysaac.

Post uo cibum. ventrem laxant.
Eius semen lenitiuum est. et ad uiscera
supfluitatum decursum phibet. ut
princeps auicea canone. 2°. ptulit.

Rasis.

Ibidem ait. Syrupus citoniorum post
cibum acceptus nonnuq3 uentrem sol
uit. pungitiuum q3 uentris dolorem in
ducit. Dyssinteria mitigat. menstru
orum sistit defluxum. cum ex ipso nimia

Auicen.

degustatur quantitas alio passumpto cibo
indigestum educit cibum. Isaac — Isaac
in dietis particularibus inquit. colicam
ingenerat ipsum potum eius tamen liquor
non consimilem inducit passionem. sed egesti-
onem provocat. Mucilaginem vero mitis, acre et
et dulce medium nec solvendi neque
stringendi virtutem habet. Citonia tamen
ventrem constipare credimus stomacho
ab humoribus mundificato degustata.
VESICA. Voluit et ipse Isaac in dietis — Isaac
dietis. citoniorum liquor urinam provoca-
re. COR. Auerois. 5° colliget asserit. — Auerois
citonium odor cordis passionibus subve-
nit ideo cordialis. PVLMO. Citonio-
rum sucus ancillatur dilatationi asma-
ti quia deservit ut placuit principi — Auicenna.
Avicenne canone 2°. CEREBRUM. Ibidem inquit

frequẽs citonioꝝ usus īnis dolorem inducit. ¶ Idem ꝑtulit isaac suo particularium dietaꝝ: De Citoniys sufficiant. ⁀ .

Isaac

Capitulum 12m. De malis granatis

Rasis

ALmasoris. 3o. inquit rasis. CO[M]PLEXIO. Dulcia granata non infrigidare. Acetosa tam infrigidare uolunt. ¶ Et colliget. 5o. aueroïs ipe. mala granata humectare protulit. dulcia. s. et acetosa: dulcia tñ calidiora & humidiora ¶ Isaac in dietis ꝑticularib; asserit. granata ex ꝑtib; quatuor sunt ↄposita. omnes tamē stiptice sunt. prima est cortex. 2a. caro. 3a. liquor. 4a. grana. liquor frigidus est diuisis tam mois ꝫm suoꝝ saporꝫ diuisitatem sunt. n.

Aueroïs

Isaac

Potica

potica. accida. muza. Dulcia. insipi
daqz eodem mo & iporz liquor gs
sior et ca[illegible]chor existit ¶ Auice^a Auicena
no canone. 2°. magis clare locutus
fuit inquit. n. dulce granatum friz
est et humidum i p^o. qd videt cotra
dm rasim & aueroim. Acetosum aut
friz et siccum i. 2°. ipozz grana stiptica
ca sunt. STOMACh' Auerois colliget Auerois
5°. voluit dulcia granata paucissimaz
inducere ventositatem. notabilem qz hre
re proprietatem. s. ne cibus in stomacho t
putredinez recipiat ¶ Idem asserit
rabi moises dum inqt. miraculosa Rabimoyses.
quide virtutem ipa granata hnt
na in stomacho cibum minime corrumpi
pmittunt ¶ Ipe aut rasis alma Rasis
sour. 3°. voluit dulcia granata in

inflare. sitim tamen inducere et sto[machum]
infrigidare ¶ Omnia granata pau
ci sunt nutrimenti. scripsit ipse diasco
rides. Dulcia tamen stomachum calefacere
febricitantibus quod inconvenientia. Aceto
sa uero stomacho conferentia ¶ Galienus

Galienus

alimentorum .2°. concordare uidetur cum ypocr[ate et di]
ascoride. Nam inquit. Ex ipsis granatis
paucissimum corpus suscipit alimentum
quare illis numquam ut alimento utimur sed
in parte solum ut farmacis .i. medi
cinis ¶ Avicena in canon .2°. as

Avicena

serit. dulce granatum bonum et paucum
pereare alimentum. Mucium uero quoque
stomacho magis conferre quam ipsa po
ma et citonia. inflationi stomachi
quoque deservire. Dulce stomacho convenire
sua subtili stipticitate. Acetosum ipsum

ledere. Dulce preterquam acutis laborantibus
febribus nocere = Ysaac in dietis par Ysaac
ticularibus idem retulit quod et ipse avicenna.
Sorbitur enim pomorum granatorum nutrimen
tum laudabile paucum tamen ob eorum sub
tilitatem velocem que digestionem. Pontica
vero et stiptica non sunt se degustan
da sed ob eorum duritiem et asperitatem. Su
cus vero cum vino acceptus stomachi supe
riora laxat et putrefactam humiditatem
depellit saltem scolera fuerit. Acidorum
vero nutrimentum & si minus pirorum ali
mento sit propter liquoris tenuitatem acce
tositatem que nutrimenti tamen temperatio
ris sunt. Liquor granati dulcis di
gestibilior existit eo stomachum cale
facit. Insipidum granatum quod est ve
luti aque sapor inveniens est secundum cibum

& maz. sm cibum qdem qr cibi sapore
re caret. sm uo maciam pp eius ac
stratem. nec stomachum cfortat. nz
uomitui resistit. sz fastidium inducit.
stomachum qz mollem reddit. digesti
oni accusatur. EPAR. Almasoris 3°
Rasis — aut rasis: Acetosa granata epar infrigi
dare nec no sanguinez coleram qz re
Diascorides — primere ¶ Et diascorides cec init.
ex granatis oibz bonus peccatur chi
Auicena — mus .i. humor ¶ Auicenna aut cane
2°. sic meinit. acetosum granatum co
leram reprimit mnsceribz supflu
tatum & cursum phibz pe eius uim.
Auicenna — ¶ Idem suo et uiribz cordis asserit:
Dulce granatum epatis spiritum co
Isaac — fortare ¶ Isaac ipe medicis pscpt
retulit. liquor granati dulcis ad coleram

festinat ꝑtransit. Mucum mts dulce
medium et acetosum no minus infla-
matioi epatis ꝯferunt qȝ ipm aceto
sum. VESSICA Acetosum granatum ē
urine magis prouocatiuũ qȝ dulce.
ut placuit auicene canone 2º. VEN- · Auicena ·
TER. Insuo ꝑticularium dietarum scripsit · Isaac ·
isaac. mucum gnatũ stringēdi uen
trem dominium no het. Dulcis qde
pars stiptica solutioni ꝯfert. Insipi
dum uo solutioni no resistit. rugitu
inflatioem qȝ ingnat. PULMO:
Dulcia granata guttur leniunt. ut uo
lunt rasis almansoris. 3º. et acetosa asp Rasis
itatem faciunt ¶ Idem asserit auic^a Auicena
canon 2º — Ehec satis de granatis.

Capitulum 13m De Sorbis & Nespil.

A Lmasoris. 3o. Rasis aut. COM
Ysaac PLEXIO Sorbe frie. sunt ¶ Ysa
ac uo mpticularib3 dictis Nespila
fria et sicca meminit ¶ Princeps
Auicena auice^a canone. 2o. et nempe clarius.
sic retulit: Nespila fria sunt i. p. sic
Galienus ca infrie. 2'. STOMACH3 Dicit galien3
alimetorum. 2o. delectabiliores uo ad
esum sorbe sunt. palam aut omnz
talium pars gustare queunt uo ut
ficuum & uuarum copiose. in n. ut a
limeto s3 ut farmacho ipsis egem3
Ide g. ¶ Idem insuo de enchimia sic ptu
lit. nespilis uo ut cibis. s3 ut farma
cis ad stomachi uetris q3 robur indi
Ysaac gemus. ¶ Et ipe ysaac mpticulari
b3 dictis. Nespila stomachum coforta

re' asserunt. & magis farmacho q̃ cibo
ppinqua. pax q̃ nutrire. uomitum q̃
auferre ¶ Idem auicena uoluit. 2º Auicena
canone. s. uomitum stringere EPAR:
¶ Sorbe coleram reprimunt. ut pla Rasis
cint rasi almasoris. 3º VESSICA Isaac Isaac
in particularibus dictis. nespila urina pro
uocare scripsit ¶ Et auic^a cano^e Auicena
2º multitudini urine oferre uoluit.
et sorbam urina retinere. VETER:
Ventrem stringunt ipe sorbe. sicut ac
rasis almasoris. 3º ¶ Galienus de Galien
alimentis. 2º sic ait. Et de his quidem Rasis
sermo est idem cum piris granatis q̃.
et .n. ambo stipticat multo tñ magis sor
bis ipa nespila ¶ Auic^a cano^e 2º ga
lie^o q dicere uidet^ur. na sic assit. omes
fluxum retinet ipa nespila. minus q̃

ſtiptica eſt q; ipe ſorbe. ¶ Dehis ſufficiant;

Capitulum 19m de Caſtaneis

AVICENNA Canone 2o. ſcripſit. COMPLEXIO. Caſtaneam parz calidam & ſiccam eſſe ¶ Iſaac in ſuis

Iſaac

inparticularibus dietis expreſſius loquutus fuit. nam calida in primo & ſiccam in 2o. eſſe cecinit ¶ Auerois colliget

Auerois

5o. in iſtos uer. qr frigidam et humida in primo protulit. STOMACHUS Dure digeſtionis eſſe uoluit ille palegatus iſaac ¶ Idem retulit auicenna canone

Id. Auicenna

2o. dixit tn̄ eſſe boni nutrimenti ſz ut eius aliquatulum auferat nocumentum eſſe eas aſſari congruit ut ipaz rarificetur corpus ¶ Et galienus

Galienus

ſuo de euchimia aſſerit omnes quidez

fructus esse omes paulomm esse omes cacochi
mos pter castaneas. he n. pmetre t
bne digeste nutritiue sunt et pachi
chime .i. grossi nutrimeti. cachochie
ante nequaqz .i. mali nutrimti. ¶ Ida
incodem libro inquit: Tutissima
ro est cauere apachichimis & infro-
sis cibariis qui de sola curant sanita-
te & no decorporis Robore circa qd
exercitati studet: Hec et castaneis di
xisse nolui qr grossum & constans nal
de dant alimetum. dure tn digestionis
& inflatiue sunt. ¶ Isaac indie-
tis ptcularibus ait. si castanee in aq
infundantur tepida ut ipaz cople
xio temperetur ex mollicie et aque
humiditate. bonus ex illis incorpore
pcreatur chimus .i. humor:

Idem

Isaac

Isaac.

CEREBRV. Idem isaac scripsit plerique no comedant ipe castanee eas pra tione. qr esui date inflatioez i cere bro faciunt. capitis q; dolorez ob dige stionis duriciem faciunt q; in stoma cho 9clusium. VENENA Caro ca stanee uenenis obstat. retulit aui cenna ille medicoz princeps. de his satis.

Auic.

Capitulum 19m De Nucibus.

Galienus

GAlienus alimetoz 2°. inquit. COPLEXIO. q magis nux laxa est plus in se oleaginem het & modicu de stiptica participat qualitate que in tempore pcedente emarcescit ei tota trasemnte sba in oleaginem hu morez. Que aut viridis et humida. nec plane stiptica pticipat qualitate

neq3 oleagīnā. s3 aquosa aliquātr ¶ Ide. Galien9
in simplicib3 suis ꝑtulit. nuces semi
nature humiditate sunt plene.
¶ Auerois colliget quinto meminit. nu Auerois
ces calidas & siccas esse ¶ Isaac uō Isaac
loco sepius alegato (l. dicto) asserit. nuces alie
uirides. q̄dam aūt sicce. uirides mi
nus q3 sicce calide sunt. paꝝ quid hu-
moris h̄nt ob eaꝝ īpfectam matu
ratioēm. io paꝝ sicce sunt. Siccaꝝ
nucum. q̄dam sunt tp̄i eas ꝑducēti
pinque: Alie uō remote. Reliq̄ inꝫ
has medie. Vicine sunt pores. hu̅i
de sunt. ipis tamē aliquid inest
ponticitatis. q uō q3tum ab eo elogan
tur tp̄e eaꝝ tantu3 ꝯsumitur
humiditas eis q3 dn̄at uiscositas: Q
bus itaq3 antiquorib3 existentib3 et mito

Avicena
Galienus
Diascorides
Averois

magis earum uiscositate dominante fit sapor qui uetustissimum oleum. ¶ Avicenna autem canone 2° de ipsarum complexione magis clare loquutus est. nam inquit. nux calida est in 3° sicca in 2°. inest tamen humiditas grossa que cum antiquatur deletur. STOMACHUS Ex galieni sententia alimentorum 2°. Magis digeritur nux quam auelana. magis quam eustomacha .i. bona stomacho. Et multo magis quando cum siccis comeditur ficubus ¶ Diascorides non tacuit. nuces graue digestu. nocet quam stomacho si ieiuno accipiatur stomacho. uomitum prouocat. humidi tamen minus quam sicce stomachum ledunt. magis quam delectabiles sunt. ¶ Idem retulit auerois colliget. 5. 5. nuces uomitum inducere ¶ In eade

est sentia ysaac cum ipo diascorid dum ysaac
noluit humidas nuces parp̄per stoma
chum ledere. Nam et idem ptulit
ysaac. Antiquas et nuces tibi nam a
mittere asserit. & ceteras quidem
nuces qr dure digestionis corpori nec
no stomacho nocere. Qz si nuces a
uelanis opemus maioris nutrimenti e
ipa auelana ob eius densiorem sbam et
uctuositatis paucitatem. io auelanis
minus nuces nutriunt. pp sue sbe ra
ritatem. uiscositatis pinguedinis qz
sbam abundatiam. Earz tamen abyci
tur nocumentum ipas depilando inaq̃
tepida p diem uel noctem infudendo
ita ut qi uirides officiantur inde an
sumatur cibum. hec ipe ysaac.

¶ Auicena canone 2o mqt mu̅ de Auicena

est digestionis & stomacho mala. s. anti
qua. recens vero conuenientior minorisque
nocumenti: Cumelle aut nutelta ipa
nux frigido desinit stomacho ¶ Sen
Galienus tencia est galieni de alimentis. 2º. Nu
ces paucum corpori dare alimentum.
& perfecte antiqua insensibiles fit. quare cu
similis quam sim ipam pinguedo antiquo
Diascorides oleo. EPAR Diascorides voluit nuces
in colera conuerti: ¶ Idem voluit ysa
Ysaac ac. suo particularium dietarum. VEN
TER humida .n. nux palam ad secessum idonea. sicca vero minus. que aut
in aqua perhumectantur sicut non nulli fa
ciunt tantum virtus viridibus consimiles efficit.
Non pauci aut cum garo. et est species
saporis ipam subductionis ventris gratia
Auerois ¶ Idem refert auerois colliget. 5º. Nuces

uentrem laxare ¶ Dixit aut aui Auicena
cena canone 2°. pugillum uentris dolo
rem sedant ipse nuces. eo certe
si frixe fuerint. Vermes educunt
cu qs frequentes usus fuerit ¶ Idem Rasis
uoluit raxis xi° continentis .s. uermes
interficere. CEREBRA. Isaac in Isaac
particularibus dictis. uertiginem et no
capitis dolore ipsas nuces ingnare
uoluit ¶ Idem asserit auicena canone
2° ¶ Ipse aut auerois colliget .s. me Auerois
minit. pretiosam habere proprietatem ipse
nuces. nam ipsarum frequens usus lingua
paraliticant. Vitanda igitur illarum
est nimia degustatio. VENENA
Ex galieni sententia alimentis prohabitis. Galienus
q ante alios cibos nuces cum ruta de
gustare decreuit securus a mortiferis

Diascorides — erit venenis. ¶ Idem voluit diasco
rides. cum ruta & siccis ficubus vene
Isaac — no obstare. ¶ Idem decernit ysaac
in dietis particularibus: ¶ In eadem
Auicena — est sententia auicena canone. 2º. De
tribus batis.

Capitulum 16. De Auelanis.

ISAAC In particularibus dietis ait. COMPLEXIO. Auelane nucibus
frigidiores sunt. potitiores que. ¶ Id
asserere videtur rasis almasoris. 3º. dum
retulit. auelanas minus calidas
nucibus esse: graviores tamen. ¶ Prin
Auicena — ceps autem noster auicena canon. 2º. vo
luit auelana terrestiore esse ipa
nuce. ad pauca que declinare caliditatem cum aliquali siccitate. STOMACHUS Galienus alimentis 2a dictis

cecinit. auelana modicum 9fert cō
pori alimentum. Durioris est digesti
onis ipa nuce ¶ Auelana est sto
macho mala. inqt diascorides. Diascorides
¶ Ysaac in pticularibus dietis memi Ysaac
nit. auelane nucibus plus nutritiue
st. ob carp spissitudine soliditate qz. nec
no qz ūctuositate caret. Digestioni
tame nucibus in obedientiores. Abiecta
tn cortice interiori facilius digezt
¶ Auelanas in nullo a nucibus differre
voluit auctores colligz. so vomitum tn
puocare cecinit ¶ Auicena aut Auicena
canone. 2o. asserit auelana nutribiliō
est ipa nuce. qz magis solida minus
qz ūctuosa. tardioris tn digestiois. Et
est idem cum diascoride. nec non
vomitum excitat. VENTER Ventre

Isaac. inflare retulit isaac. suo preculari-
.um. si cum interiori degustetur
cortice. PULMO. Auelana cum
mellis aqua degustata tussi 9fert.
& sputum prouocat. hec principi pla
Auic^a. cuit auicene canone .2°. CEREBR
Ibidem inquit inflatione & capitis
hyppocrates. dolore inducit. ¶ Sapiens ille. et
excelletis ingenii. doctrine. hyppocra
tes & doctor acutissimus. de insula
greca q chous dr. qui int omnes me-
galie^o. dicos corona obtinere meruit. n°
no et principatum. teste galieno
clarissimo creticor. 2°. alijs pluribus
qz locis. q an omnes dignissimuz hyp
pocratem pfitetur extitisse. eius
doctrine ingenij qz gratia. ita n
excelleti nra fuit. ut ipius doctrine

bonitas superfluitas q3 solertie ad hoc ipz
pduxit ut absq3 ipa dialectica pclaris-
sima uteretur medicina. ut egregie haly
testatur fuit galienus haly comentato
tegni p° cometo. ~ nec no et insuis
differetijs paduanensis petrus differe.a petrus de abano.
prima: Auelana ig scripsit hyppocra hyppo^tes.
tes ipe maximu incerebro augmentu
facere VENENA Canone 2° uoluit Auicena
auicena uenenis ꝯiari ipas auelanas si
cum sictis ficubus & ruta degustentur
Idem retulit de alimentis. 2° galienus Galienus
ille dum dixit. auelana aut tibum accep
ta una cu ruta ueneno obstat. & nu
cibus ꝯsimilis multum existit. Reliqu
est de amigdalis agere:

E Capitulum 17^m. De Amigdalis
GRegius ille isaac suo pticulari Isaac

rium chotarum dum amigdalas elige
bat ELECTIO Laudabiliores & mul
to magis prestantiores invictus cecinit. ob
earum aquositatem nec non tenuitatem.

Rasis — COPLEXIO Almasoris. 3°. rasis voluit.
dulces esse amigdalas in calore temperatas

Averois — Averois aut colliget. 5°. idem asse
rere videtur. nam dicit. amigdole in ca
liditate & humiditate sunt tempera

Sarapio — te Idem voluit sarapio arabs in
simplicibus suis. s. temperatas. in caliditate
te (et humiditate sunt temperate) ipas

Isaac — dulces Isaac in particularibus dietis pa
rumper alienus ab istorum opinione
inquit. n. dulces amigdole calide et
humide sunt in medio primi. Ama
re vero calide. et sicce. in fine. 2ⁱ. Ali

Alicbas — ebas vero arabs pratice. 2°. asserit amare

Amigdole.

amigdole calide et sicce sunt. et dul
cibus minime loquutus est: Dixit tamen
dulces amigdole calide & humide sunt
in primo. Et in alimentis retulit Galienus
galienus. neque amigdole stiptica totaliter
qualitate participant. sed in ipsis abster
siua & subtiliatiua sola preualet. Amig
dole tamen oleaginea et pingui partici
pant qualitate sicut et nuces. quare tempore
procedente unctuose fiunt olei pinguedine
veluti ipse nuces. Minor tamen est hec
qualitas in ipsis quam nucibus. hec gali
enus. Auicena canone 2°. protulit idem Amoena
et ipsarum unctuositate. Dulcem tamen amig
dolam equalem scripsit ad humiditatem
tem parum quid declinare. Amaram
non siccam in 2°. protulit. et dulcem in
operibus suis ipsa amara debiliorem ei

no inest stipticitas. STOMACH[9]

Rasis — Rasis almasoris. 3º. inquit. dulces amigdole dum in stomacho morantur graves sunt. Amigdole dure & grosse sunt ad digestioni in obedientes ¶ Archigenes — Archigenes ait. amigdola cum zucaro sumpta a stomacho cito labitur. ¶ tardiore esse indigestione ipsa nuce voluit

Avicena — avicena canone. 2º. ibidem inquit. dulcium amigdolarum comestio macrefactos impinguat ¶ Idem voluit Averrois — Averrois colliget. 5º. Amare non sicum suis firmantur corticibus stomachum mundificant. dure tamen digeruntur. parum quod nutriunt. cum zucaro non cito labuntur a stomacho et ita idem in hoc cum ipso archigene ¶ Dulcis amigdola multum corpori alimentum prestat. ut voluit

galienus suo simplicium. q̄ videtur
principi avicene ꝯdicere. dum asserit. Avicena
Dulces amigdole bonū pbent nutrimētū
paucum tamē. Amara vō medicam
est absq3 nutrimento ¶ Amigdole an
tique cum qualitate pingui modici
sūt corporū alimēti EPAR. Ysaac i pti
cularibus dietis protulit. dulces amigdole
tarde colericis assimulantur humoribus
¶ Idem ait avicena canone 2°. gros Avicena
sos et viscosos dissolvunt humores ipse
amare. epatis et opilationē aperiunt:
¶ Idem voluit galienus in alimentis. Galienus
s. grossos incidere humores ¶ Idem
asserit avicena canone 2°. epatis opi Avicena
lationem aperire. nec non venarum ex
tremitatum ¶ Idem recinit ipse ali Alhabas
cbas pratice 2°. opilationi epatis desunire

SPLENE splenis et aprire ¶ Id igitur
Avicena — avicena canone .2°. s. splenis opilationes
dissolvere ¶ In eadem est sententia rasis
Rasis. — almasoris .3°. opilationes aprire. RENES
Aliebas practice .2°. meminit. amare a-
migdole renum opilationes apiunt ¶ Hec
Isaac — asserunt isaac in particularibus dietis.
¶ Idem censuit princeps avicena in ca
Avicena — none .2°. ¶ Retulit isaac suo particu
larium dietarum VESSICA Amigdolas
urinam provocare ¶ Idem inquit di-
Diascorides — ascorides ¶ Volunt rasis almasoris
Rasis — 3°. dulcem amigdolam urine ardorem
sedare. Conditam vero cum zucaro angu-
mentum inspirate peccare ¶ Idem ait
Archigenes — archigenes. illis igitur modestissime utendum.
Averois. — ¶ Averois colliget. 5°. urine meatus
abstergunt ipse amigdole. & mundificat.

VENTER. Grossam uentositatem termi
nare dixit scripsit amygdola amaram
ipse ysaac. ¶ Ventre subducit ipsa — Ysaac
amygdola dulcis. retulit galienus in sim
plicibus suis ¶ Dixit autem auicenna canon — Auicena
2°. dulcis colice conuenit sua abstersione
magis tamen ipsa amara PULMO. Rasis — Rasis
almansoris. 3°. cecinit. dulces amygdole
ex asperitatem gutturis leniunt ¶ Ama
re amygdole grossorum dissoluunt humorum
sputo a pectore pulmone quam utiliter.
ait ipse alhabas practice. 2°. quod dulces — Alhabas
tussi ex siccitate succurrunt ¶ Idem uo — Ysaac
luit ysaac in dictis particularibus scilicet pectus
et pulmonem mundificare ¶ Eiusdem — Galienus
est sententie galienus suo de simplicibus
uiscera pulmonem nec non toracem ex
purgare ¶ Idem et alibi galieno pla — Galienus

Auerois

Idem asserunt rabi moises dicēs. dulcis amigdola temptatum inducit somnūz:

Rabi moises.

Aliebas

Auicena

ciunt suo alimētoꝝ. 2°. qui recenit. queciaqꝫ aute ꝑualetem amaritudinis qualitatem hnt ex pulmone et toracē ſaniei expurcacionis et grossoꝝ uiscosoꝝ qꝫ humoꝝ utilissime sunt CEREBRV Volunt auerois coliget. 5°. dulcem amigdolam cerebri ꝓpriam augere. suauissimū qꝫ somnūz ꝓstare nempe laude dignissima. nam cerebri ꝓpriam saluat ¶ Principi auicene placuit amara amigdolam ante cibum sumptam ebrietatem philere. DECORATIO Aliebas pratice. 2°. extirpare lentigines ipsam amara retulit ¶ Idē inquit auicena canone. 2°. VEHEHA. ¶ Eodem loco asserit amigdolam canis rabidi morsui ꝯuenire ¶ Het de Amigdolis

in Venimus.

Capitulum 18 De Pistachijs siue fisticis

Oriuntur quidem pistachia penes
alexandriã inegypto. multo autem
magis inboreali sirie COMPLEXIO
Subamara stiptica q3 qualitate par-
ticipant. hec galienus alimentorum. 2°.
scripsit ¶ Rasis uero almasoris 3°. igitur
fistici amigdolis calidiores existunt. Rasis
¶ Incaliditate & siccitate temperatos uo-
luit ipse auerois colliget. 5°. ¶ Isaac suo Isaac
particularium dietarum sic retulit. & clarius.
Fistici calidi. & sicci. inmedio 2°. STO
MACHUS Galienus in alimentis inquit. Galienus
pistachia stomacho neq3 profectum nec
notabile necessarium ut testari hec
¶ Auerois tamen colliget. 5°. stomachum Auerois
confortare uoluit. ¶ Rarissime illis
utatur qui complexionem habet calidam di

cit ysaac in eodem loco. Paucissimum quidem alimentum habent ipsa pistachia. Meminit galienus in alimentis. Bonum tamen prestare alimentum protulit

Galienus ille ysaac. EPAR. Galienus alimentorum. 2º. ait. utilia sunt pistachia ad epatis corroborationem et purgationem.

Rasis Rasis almasoris. 3. decernit epatis opilationes aperiunt ipsa pistachia. Epar confortant. dicit auerois colliget. 5. ipsa pistachia. Idem asserit ysaac. nec non

Ysaac et epatis opilationes aperire. VENTER. Neque ventris solutioni nec restrictioni proficua ipsa pistachia. inquit galienus suo de alimentis. 2º. PULMO pectus et pulmonem mundificant. decernit ysaac in

Ysaac dietis particularibus. VENENA. Et veneno obviantur. si cum vino decocta fuerint.

ind bibita. Hec satis.

Capitulum 19 De Fructu Pini

PINI fructus. COPLEXIO Corp(or)is
vehemente(r) calefaciunt scripsit ra
sis almasoris 3°. Averois coliget 5°
inquit pinee calide et sicce sunt
Isaac in dietis particularibus magis ex
presse sc(ri)psit calide in fine 2° sicce in
eius p(ri)n(cipi)o. duas tamen sp(eci)es esse voluit ma
sculinas s(cilicet) & femininas. pores sunt ipsis
femininis calidiores nec non sicciores q(ui)a
calor est in p(ri)ncipio primi siccitas vero in
fine 2°. Serapio in simplicibus suis
retulit pinus calidas & humidas esse
si in aqua infundantur acuitas et puncto
deletur. Idem asserit alcebal pratice
2° s(cilicet) ca. et hu. si recentes fuerint aliq(ua)
li participant amaritudine. Canone 2°

dixit avicē[a] granū pini maioris mix
tum ex terra aquea q₃ sbā pauca
aereitas aqueitas q₃ ipi inest ppe
.n. tempiem existit pauce n. est ca
liditatis eius tn̄ augetur humiditas.
¶ Paruū autē pini granū triangu
latum reperitur durioris corticis acu
tioris q₃ medule acrimonia et et po
ticitas inest. calidū est et humidū
in 2° mordicatiuū maxie si recens
fuit en aqua infusima eius aufert
morditatio. STOMACH[9] durioris est
digestionis respectu meis ypm gra
nū pini maioris. Dixit avicenna
canone 2° eius rectificatur digestio
frigidis corporib₃ cum melle | cali
dis uo cum zuccaro | & tūc digeritur
stomacho q₃ [z]bonū efficit ¶ Si i aq̄

infundantur calida laudabile cor
pori pstant alimentum ut voluit
isaac & feminas nutribiliores cen̄t
grossum tn̄ nutrimetuꝫ dare ¶ &
galienus multum nutrire censuit pi
ni fructus alimētoꝝ 2° ¶ Granū
pini dure est digestionis inquit sara
pio . & corpus nutrit nutrimēto forti
Melioris est nutrimēti granū pini
maioris ipa nucl . sentia est avicene
canone 2° Cuius medulla lōga uētu
osa suavis q; saporis forte .n. prebet
alimētum . qd aūt magna p̄ humet
tatum fuīt eius acuitas acrimonia t
mordicatio q; abicitur pinē fit in ul
tima nutriēdi uirtute ita ut pini
nūc paucum est alimētum ad nutri
mētum cōveniat . Utile magis ad far

machum q3 ad alimentum est ipm pi
ni granu3 puum In aq tn phumecta
tum corpus impinguat aliqztulu du
re digeritur & stomachum mordicat
nisi prius inaqua infundatur. hips
auicena. EPAR. Galienus alime
tor 2° inquit pini fructus euchimi
sunt. Idem insuo de euchimia dicit
granum pini pacochimu est minus
no cachochimu3 RENES Sicu scrit
cucumeris uel eius suco bibat ipm pi
ni granu renu ardore remouet uo
luit ipe sarapio. S. scripsit et auic
canone 2° renu humiditates abstge
VESSICA. Ardori sbuenit uessice
humiditates abstgit Urine dilata
tioni succurrit eius q3 ulcera phibet
net no lapidem prouocat Spina et

multiplicat spe qd nutritum est. vel si
cum zuccaro vel melle aut cum sisamo
sumatur & coitum vehementer excitat
¶ Unde ad hoc est sententia rasis almasoris — Rasis
3°. abstinendum igitur ab huiusmodi ne ad
libidinem accedere cogamur. VENTER.
¶ Et in intestinis corruptas humiditates
rectificat. PULMO. Tussientibus nec
non pectori putrido humore pleno subve-
nit. inquit ysaac in particularibus dietis: — Ysaac
¶ Idem asserit serapio suo simplicium:
¶ Idem placuit alicbati. 2°. practice: — Alicbas
¶ Eiusdem est sententie avicenna canon — Avicenna
2°. ipsum et pulmonem ab humore grosso
nec non sanie sublevare retulit. tussim
quoque auferre si recentes fuerint. quum et in
dulci decoquitur vino pulmonem aperi-
re .i. saniem expurgat ¶ Et asma

ticis s'uenire meminit. ipe rasis alma
sorib. 3°. CEREBRI tremore qz paci
entes sunt in more. Et auicena ca (margin: Auicena)
none. 2°. nuorz dolores mitigare.
VENENA puncturis qz scorpionum
psse cum dactilis. et ficubz. Ad
dactilos ig accedamus.

Capitulum 20. De dactilis

Serapio suo de simplicibz asserit. (margin: Serapio)
SELECTIO: Deteriores dactili
sunt magni et dulciores. et crasibz cali
dis. i. 9plexionibz calidis nimie quem
entes. COMPLEXIO Calidissimi ipi (margin: Rasis)
dactili inquit rasis almasoris. 3°. Isaac (margin: Isaac)
uo indictis pticularibz magis limitate scp
sit. Nam calidos & humidos i. 2°. esse
cecinit. Dactilorz quidam n. in calida.
aly infrigida. nonnulli uo inmediocri

nascuntur regione. qui etiam in frigida
nascuntur regione. in sua frigiditate
ponticitate siccitate quam permanet. quia cete-
ris sicciores. STOMACHUS Dure sunt
digestionis ipsi dactili. ficubus tamen dige
stibiliores. dixit ipse ysaac. et os stomachi ·Ysaac·
dolorosum facere. ¶ Rasis almaso- Rasis
ris. 3º. multum nutrire volunt ¶ hu-
ic consimiliter ysaac dum retulit. di Ysaac
versas actiones habent ipsi dactili. secundum
regionum varietatem. Nam qui in ca-
lida nascuntur regione dulcissimi et
viscosissimi sunt proinde parum nutri-
unt. cito tamen digeruntur. stomachum
parum pledunt. Qui vero de frigida
regione minus nutriunt dure quam
digeruntur. Qui si in mediocri fuerint
regione ceteris stomachi magis sunt

sunt confortativi ¶ Corpora non calida vehementer impingnat. inquit Sarapio. Sarapio. EPAR. Nimia dactilorum degustatio grossum impingnat sanguinem. et flegma addauget. hec rasis almansoris. 3º. Rasis ¶ Idem asserit ysaac suo particularium dietarum. hiis et assuefacientes epatis. ysaac SPLEN. at splenis constipatioem duricia grossitudinemque. necnon et tumore pariunt. magis tamen hec operantur quam incalida oriuntur regione. VESSICA. ysaac suo particularium dietarum. urina provocat ipsi dactili ysaac ¶ Galienus vero suo de ictericia recinit. dactilorum ita diuretici existunt quod siquis viridis degustaverit copiosas provocabunt et sanguinolentas urinas. VENENA. Qui ex calidare Galienus

gione ventris humectare voluit. de
tibus gingivis quia nocere ¶ Dentis
Oatis
Capitulum 21m. De pomo citrino.

POmorum Citrinorum caro. COM
PLEXIO temperata est. ipsorum tamen
succus frigidus et siccus est. hec voluit ra . Rasis.
sis almasoris. 3o. ¶ Colliget. 5o. aue
rois ait. pomi citrini cortex temp - Auerois.
atus est vel. ca. i p. sic. i 2a. pulpa
non frigida. & humida. ¶ Isaac suo . Isaac.
particularium dictarum protulit. Citrinum po-
mum ex 4or partibus quorum compositum . s. cortice
carne. medulla. et semine. Cortex.
ca. et sic. i. po. quod odor ipsius quia acumine
declarat. hec pauca scripsit isaac ¶ Di Dyascorides.
ascorides non cernit. caro pomi citrini
fri. et hu. est imo. Frigiditas tamen ipa

humiditate maiore. medulla subtilis et aquosa. ipum quod semen calidum. et siccum. in primo quod eius indicat amaritudo.

STOMACHUS. Caro citrini pomi dure digeritur. dixit rasis al masour. 3.

Rasis ¶ Stomacho magnum iuvamentum prestat ipius cortex. ait aueroys collige 5.

Diascorides ¶ Cecinit ille diascorides citrini pomi cortex cum vino propinatus pregnantium irrationabilem appetitum sanat. et ipsorum caro stomachum infrigidat. dure quod digeritur. medulla omni nutrimento caret semen quod ad alimentum invenies

Galienus ¶ Galienus ille in alimentis suis asserit. citrinum pomum nullum corpori dat alimentum nisi quis in aqua prius mactauit. commune enim est omnium pinguitudinem paucissimum prestare nutrimentum. corpori

pungitiuitate resoluta. EPAR: Et Cole
ram reprimit caro citrini pomi. inqt Rasis
rasis almasoris. 3°. ¶. Grossos ingenerat
humores. assit coliget. 5°. aucrois. SP Aucrois
SENENA Semē cum uino bibitū. ue
nenis ꝯtratur: scripsit diascorides ¶. Idē rasis
retulit almasoris. 3°. rasis. ¶. Idem as
seruit & coliget. 5°. ~~rasis~~ aucrois: ¶. Et Aucrois
dignissime princeps hercules nō nulla
sunt alia talium fructuum gña. uelut
limia. Limones magni. limones qꝫ pru.
paro in odore sapore nec nō et colo
re distantia. de quibꝫ ab auctoribꝫ nris
nulla fit mentio pticularis. ppterea exi
stimandum esse nō dubito illos uoluis
se ex predentibꝫ de his et intelligi pos
se de quibꝫ et simili mō arbitrandū
puto. hoc unū p regula addens. hos

fructus in corpore partibus calidis asci
bitem tantum differre quantum et odo
et amaritudo differt: in corpore non
ptibus frigidis quantum acetositas aut
ponticitas excellunt. Et hec dictis
sufficiant:

Capitulum 22m. De Citro

Galienus suo simplicium aut. COM-
PLEXIO. Citri cortex non fra
est imo equalis. sua essicat virtute.
Cuius essicatio ad 3m. puenit gradum.
Caro eius essicat. et infrigidat in 3o.

Avicena — Et Princeps avicena canon. 2o. dissen-
tire videtur dictis galieni. voluit n.
avicena citri corticem sic. infrig. 2.
et cal. i. p. Eius non carne calida
et hu. i po. Non nulli aute fri. et hu.
i. po. dixerunt. frigiditate tamen magis

participare

pticipare. Et acetositas. fria. et. sicca.
in 3°. Semē calidum in p°. siccum 1.2°
het avicena canon. 2°. STOMA
CHI. Inquit Galienus alimtorum. 2°. Ci- Galienus
trorum quidem optimi est odoris aro-
matizans qz no sim odore tm. sz
et gustum. merito qz indigestibile
est. Siquis aut ipo ut farmacho
utatur digestioi desinit sicut et alia
multa pungitiua qualitatem hntia.
Eadem aut rone tempate suptum
stomachum roborat ¶ Et suo de
ciborum nra cecinit: Citri caro tarde
digestibilis est: ¶ Rabimoyses ptulit. Rabi moises
Citri cortex stomachi egritudinibus
ptuenit ¶ Scripsit aute princeps Avicena
avic^a canone 2°. stomacho mala
est ipa citri caro. tarde qz digerit

to cum aluuri. et est spes saporis. sumatur. seu cum melle nutrita. et tunc sanior. magis et digestioni obediens. nisi plurima fuit. Semina in cibariis p(ro)condimento reposita digestionem adiuvat. Cortex crude digerit. cuius decoctio vomitum sedat. Cumque citrum sumitur nullus alius degustandus est cibus. –

EPAR. Suo de atenuate dicta protulit

Galienus

galienus. flegmaticos et pacochimos ingnat humores caro ipsius etc.

C Idem voluit suo de simplicibus.

C Eius acetositas rubeam coleram

Avicenna

reprimit. asserit avicena canon. 2o

VENTER. Et ventre retinet. Semen fluxum emoroidarum sbvenit. ipsius caro inflativa est. C Inquit et

Galienus

galienus suo de simplicibus. semen cum

uino sumptum ventre laxare ¶ Rabi moises asserit. Cortex citri farmac-chum in ieiuno intestino cotentum depellit. Acetositas spiritus confortat. — Rabi moises

¶ Caro colicam ingnat. dixit avic^a. canone. 2°. ¶ Alimentorum. 2°. scripsit galienus. Incidentes no nulli ipm citrum sucum totum q3 exprimentes miscere consueverunt. medicinis similibus que vel ventris laxative sunt. aut corporis totius purgative. COR: Citri acetositas inquit avicena. cordis tremorem aufert et pectus ledit. PULMO. Pectus ledit. ¶ Corticis no decoctio os odoriferum reddit. hec volunt avic canone. 2°. CEREBRUM. Nervos ledit citri acetositas. dixit avicena canone. 2°. DECORATIO. Faciem mulierum abstergit. et lentigines — Avic^a — Galienus — Avic^a — Avicena

remouet. ipa citri acetositas. inquit aui
cena canone .2o. VENENA.

Galienus ¶ Galienus in simplicibus dixit. semen
eius uino potatum uenenis obstare.

Auicena ¶ Idem uoluit princeps auicena canone
.4o. maxime scorpionum uenenis: ¶ Ci
tri et odor corruptum pestiferum quod aerem
rectificare ipse docuit. Et si cortex
in uestibus steterit a tineis preseruabit. hec
auicena. et de Citro nobis sufficiat.

Capitulum 23. De Iuiubis.

Auicena A Uicenna canone .2o. ELECTIO.
A iuiubas eligendo. magnas lauda
biliores esse docuit :COMPLEXIO.

Isaac Isaac in particularibus dictis inquit. Iuiube
calide. et humide. in primo. ¶ Dixit autem

Rasis almasoris .3o. rasis iuiube in caliditate sunt
temperate. ¶ Princeps inter auicenna ca

none. 2°. frigidas in primo asserunt. eq-
les tn̄ in siccitate et humiditate. parz
tn̄ quod ad humiditatē declinātes ¶ Ipse Alkebas
ūo alkebas. 2°. prātice retulit. iuiubam fri-
gidam et siccam ¶ Et auerois colliget Auerois
5°. frigidam. in p°. humida in 2°. STOMA
CHꝰ. Iuiubarz digestio et nutrimentum
difficilia sunt. nec no stomachū ledunt.
ut auicena locis dictis ¶ Galienus Galienus
in simplicib3 suis asserit. iuiube paucum
corpori tribuunt alimentum. nec sanos
sanat. nec egrotis salutem restituunt:
¶ Idem uoluit ysac suo particularum dieta Ysaac
rum dum cecinit. parz nutriunt ipe iu-
iube. dure qz digeruntur. & stomacho no-
cent ¶ EPAR. Flegma multiplicat
& ut galieno placuit in simplicib3 suis:
¶ Flegmaticum sanguinem ingnāant po

Ysaac tice sunt immature sanguinis acumen
extinguunt hec voluit ysaac. ¶ Idem
voluit rasis almansoris. 3°. sanguinis acu-
Avicenna itati resistere ¶ Idem asserit avicenna
canone. 2°. eo quod sanguinem ingrossant &
viscosum faciunt. PULMO Bene ma-
ture iniube pectoris asperitate pulmo-
nis quoque humectant. et leniunt. ut placuit
Ysaac ysaac in particularibus dictis ¶ Idem
Rasis. meminit rasis almansoris. 3°. Similiter
Avicenna. et princeps avicenna canone. 2°. Et hec
de Iniubis.

Capitulum 24. De Olivis

Ut predixi hercules illustris age-
mentum fuit positum de bene maturis
fructibus quo ad ipsorum degustationem: in
principiam tamen olivas excipiatur. Nam
italici nos illis nimie maturis fructibus

utimur. ob earum uetuositate sine oleagi-
neitate. nauseam abominationem quam in-
ducerent. Illis igitur immaturis uescimur
preparatis tamen ut infra comemorandum
erit COPLEXIO Alimentorum. 2°. uoluit
galienus oliuas semimaturas adstipticum Galienus
declinare. Suo uero de simplicibus magis
discurrendo scripsit. oliua matura cum
caliditate est temperata. immatura fri-
gidior stipticior quam ¶ Alcebas practice Alcebas
.2°. inquit calida et sicca est in p°. ipsa
matura oliua. frigida uero et sicca in
matura ¶ Rasis autem almasoris Rasis
.3°. protulit oliue aque calide. et sicce sunt.
sed uetuose calidiores ¶ Canone .2°.
sic meminit auicena. mature oliue
calide sunt immature frigide. ¶ Isaac Isaac
suo particularum dietarum asseruit. Oliuarum

alie mature. q̄dam inmature. non
nulle autem medie: Inmature
frigiditati atestant^ur siccitati q̄z. STO
Galienus MACHUS In alimentis inquit Gale
+ nus. Oliue paucum ōio corpori p̄stat
alimentum maxime q̄ in arbore p̄fec-
te mature. semimature aut appeti
tum excitant stomachū q̄z roborat.
ad hoc idonee sunt q̄ cum aceto p̄
parant^ur. s̄z hac p̄paratiōe nos ne
quaq̄z utimur. Itali fere omes ut
opinor cum sale et aqua muriase
Isaac reponunt ¶ Isaac ūo in p̄ticularib;
dictis scripsit. in mature oliue cete
ris stomachi magis ꝯfortatiue. mi
nus tamē nutritiue tarde q̄z dige
stionis. ob suaz duritiez grossitiem
q̄z. Nō nulli quidē sale aceto q̄z p̄pat.

Aly uō aqua et ſale ut ap nos moris
est. a ſale .n. quādam acumīs ptem
ſuſcipiunt & ſiccitatis uiō ſtomachi
nuos mordent. Que uō ɔtempa
te ſunt appetitiua uirtute acuunt
maxime ſi in medio aliorꝫ deguſten
tur ciborꝫ. hec yſaac ¶ Oliue an
cibum ſumpte os ſtomaci robuſtum
reddunt. dixit raſis .3º. almaſoris
¶ Auicena canon .2º. ait porꝫp
oliue nutriunt ut et ſup cecinit gali
enus difficulter digerūt. groſſe ap
petitum ſblevat. ſtomachū qꝫ ɔfortat.
acetoſe magis digeſtioni obediunt.
¶ Cecinit diaſcorides. mature oliue
corruptio! ſunt parate. et ſtomachum
ledunt. EPAR: Codite oliue ſangu
inis medium pſtant. ait yſaac in

dictis particularibus ¶ Grosse oliue stip-
ticorum humore grauant. dicto auicenna
canone 2°. VENTER In mature oli-
ue uentre constipare habent. protulit Isaac — Isaac
suo dietarum particularium. intestina quoque pun-
gere ideo ad secessum uelocis ¶ oliue
cum oleum supra uentre mouet. retulit
Rasis almasorio 3°. ¶ Idem asserit aui- — Rasis
cenna canon. 2° VOCULI Maturas — Auicenna
oliuas oculos ledere scripsit. diascorides
& satis de oliuis; — Diascorides

Capitulum 25 De Cucumere & citrullo

Citrullos & cucumeres COPLE
XIO. vehementer infrigidare scrip-
sit ipse rasis almasorius 3°. ¶ Melones — Rasis
cucumeres frigidiores sunt. minus
tamen humidi. Voluit auerois colliget
5° ¶ frigidos et humidos in 2° ipsos — Auerois

V ¶ Oliue condite si ante aliud sumantur cibum
cum ipso muri .i. sapore. uentrem leniunt.
eodem oficio gaudent si post alium
degustentur cibum absque ipso muri. Sim-
iliter cum aceto preparate uentrem leniunt.
H. sunt. qualitates. suo de ciborum na. capitulo 28.

cucumeres. scripsit ysaac in dietis particularibus.
et citrullos cucumeribus frigidiores. ¶ Sed — Galienus
ait ipse galienus suo simplicium .s. cucu-
meres infrigidare humectare que in 2°. et
minus ipsis citrullis infrigidare ¶ Cu-
cumeris sed minus humida quam ipso melo
ne. inquit galienus in alimentis ¶ Avi- — Avic.
cena canone 2°. retulit. Cucumer fri-
gidus et humidus est. in 2°. ut predixit
ysaac. STOMACHUS Averois collig(et) — Averois
5°. ait non ut melones velociter corrumpu-
ntur ipsi cucumeres ¶ Et ysaac scripsit. — ysaac
grossi dure que digestionis sunt. tarde a
stomacho labuntur. ipsum que ledunt. et
minus tamen que ipsi melones. Citrulli
tamen stomachum magis ledunt duricie
et frigiditate sua. que si in stomacho
diu moretur corrumpuntur. veneno que

Gal. assimilantur ¶ Idem asserit galienus
suo simplicium .s. esse tarde digestio
nis. ¶ Non facile sicut melones co-
mputantur ipsi cucumeres. dicit galienus
in alimentis ¶ Quo non et euchima
retulit. citrullorum nullus est euchimus.
quia si in stomacho longe steterint corrumpet.
et quod ex eorum corruptione fit mortifero
vicinatur veneno: hec galienus her-
culis mi fortissimo. et nempe sem-
piterna digna memoria ¶ Citrulos
cucumeres quia sitim auferre dixit
Rasis rasis almansoris 3°. EPAR. frigidos
Ysaac et grossos ingnerant chimos. inquit ysa
Galienus ac in dietis particularibus ¶ Et galie
nus in suis simplicibus meminit. pra
uum inducunt chimum putredini
paratum in maiori quam putridarum febrium

ꝯuti aptum. Juvenis viscosum et crudū
ingñat chimū .v. humore ipē citrullus.
q cum quis frequēt usus fuit amalis
cronicis febribus capiet. Galienus Galienus
alimentorum .2º. sic retulit. digerentib3
qdē bñ cucumeres cū in hoc ipo ꝯsisti ipor
frequentiam intulerint ipē multo fri-
gidum et mediocriter grossum chimū
p venas ꝯgregare accidit. no propter
bona potentem qz in sanguine altera
tioez suscipe inca q sm venas digesti
onē. Avicena canone .2º. cucumer co- Avicena
lera mitigat. malū qz ingñat chimum
putredini paratissimū molestissimas
excitans febres & iuvenis crudus la-
bitur ipē citrullus et ad macronosias
.i. lōgas pducit febres ut ēt fuit sn-
tentia galieni & pª 4ª ipē avicēª Avicēª

scripsit. citrulli et cucumis humore gñat

Rasis que calor natus aborret ¶ Rasis

almasoris. 3°. urina pvocare voluit.

Galienus ¶ Idem et galienus assuit in alime

tis. suo q3 de virtute farmacorum sim

plicium ¶ In eadem est sñtia avero

Averois is colliget. 5°. ¶ Et hec satis de his.

Capitulum 26 de Cucurbita.

Galieni GRecus ille galienus suo de vir

tute farmachorum simplicium iqt.

Cucur COMPLESIO. Cucurbita fri

gida et humida est in 2°. ¶ Idem

Avicenna asserit princeps avicenna canon. 2°. ¶ Id

voluit ysaac. suo pticularium dietarum:

¶ Eiusdem est sñtie averois colliget

5°. s. frigida et humida cum aquosita

Rasis te ¶ Idem retulit almasoris. 3°. ras.

¶ Alimentorum. 2°. sic recenset galienus.

Cucurbita nullā humorꝫ patetem
qualitate hēt. nec austeram. nec po
tica. neqꝫ salsam. neqꝫ amara. sꝫ ue
luti aque sapor . STOMACHUS

¶ Auicena canone. 2°. inquit. elixata cu Auicena
curbita parꝫ p nutrit. velociꝰ descendit
si ān no coꝛ pat instomacho malusqꝫ
humor ei pmisceatur. tard est. ꝯsiste
tie sicut et reliqui fructus. ¶ Dix Auerois
aut auerois colligꝫ. 5°. coruptioni est ob
dus ipa cucurbita. q moroꝝ assimi
latur coruptioni. huiꝰ eñ regionis
cucurbita dure est digestionis grossi
ous qꝫ nāe cum multa eñ rectificat
decoctioe ¶: Isaac uoluit cucurbi Isaac
tam stomatichos ledere ¶ Idem
assunt rasis almasoris 3° dum ait. Cu Rasis
curbita apetitum destruit. sitim sedat

nec non stomachum ledit. eiusque ardore tollet ¶ Suo de euchimia sic meminit galienus. cucurbita inculpabilis est sola predictorum fructuum. scilicet citrulli et melonis. sed et ipsa cacochima fit sicut mora celsi. ¶ Et suo de cibo vero natura inquit. cucurbita. granata. mora. pira. chrysomula que. iam perfecta parum nutriunt. ipsorum quia alimentum cito evanescit ¶ Suo quidem alimentorum 2º protulit. cruda quidem cucurbita indelectabilis. et stomacho extreme mala. ipsa granat indigestibilis est. nec non nauseam facit. Ex se ipsa corpori prebet frigidum et humidum alimentum. hac de causa modicum. ut de aliis dicit que aquosos et subtiles habent chimos. cum enim in stomacho malignus aliquis agregatur

Galien

ſuut humor. no bne digerit. ſz facile
corrūpitur. et cu no diligent pparat.
Optime ig decoquat et pauco cinamo-
mi optimi aromatizetur ut ipius
frigiditas humiditas q3 9tepent. ~
EPAR Cucurbita no corrupta ſz
bne digesta no malum pcreat hu
more. Dixit aute canon. 2o. hu Anna
mor tn ex ipa genit insipidus est.
nisi aliquid qd sibi 9mixtum fuerit
dominetur. Si cu citonijs admisce-
tur eius fit humor laudabilis colera inda
tibi. nec no ſz cu agreste suco grana-
torum q3 nigat ~ Flegmaticum
gnat chimuz. inquit ysaac. VEN
TER. Facile ſpm uetro secedunt ipe
cucurbite lubricitate ſbe. et commu
q3 ione omi3 humidorum ciborum ut galieno Galienus

placuit alimetorum. 2°. De cucurbita
satis.

Capitulu 27m. De Capero

Auerois

SCripsit auerois coliget. 5°. CO
PLEXIO Caperus calida in 2° et
sicca in 3°. STOMACH De alimentis 2°

Galienus

galienus sic retulit. plures incipro na
scunt virtute subtilium partium hnt io
corpori paucissimu dant nutrimentum
sicut et cetera partium subtilium existentia
Magis farmacho qz nutrimento atesta
ri dicimus: Ad nos .n. sale cdita defe
tur. Nam sola reposita putrescat. pa
lam ig ipa viridis plus alimeti het
qz salita. Sal .n. alimetum aufert
ita ut no oio nutriat. pfecte lota
donec eam deposuerit qua ex sale
virtute sumpserat. eduliuz est pauci

alimenti. idoneum nempe dictum excitare apetitum. EPAR· epatis opilacionibus si fuerit. SPLEN hec non splenis ¶ hec galienus ¶ idem asserit auerois colliget. 5°. VENTER. ventre subducit. inquit galienus in alimentis dictis; ¶ De his hec pauca dixisse volui.

Auerois

Galienus

OPVSCV
LI·FINIS·
DE·FRVC
TIBVS·1471·
DIE·X·IVNII·

TRACTATUS · DE · MODO ·
confitiendi ordaceam Ad uenera
billem uir ordinis minor & sacre
theologie doctorem egregium n̄
n̄o phum acutissimū dñū magr
petr de trano Illustrissimi dñi
domini borsii ducis ferrarie et
bn̄e merito p̄dicatorem dignissi
mum:

ETsi mihi honestum fuisset
reuerende amicor suauissi
me oratii illius poete excellētis
simi sn̄tiam imitari Sumite ma
teriam uris q scribitis equā uirib:
& usate diu quid ferre recusent
quid ualeant humeri. Cum p̄sciam
debiles ingenii mei uires ego tam
e ꝯ ad uertens honestissima petici

onem tuam.

tuam negare nõ potui. quin qd proprium
amicicie est uiribus ad implere conarer: Ea ratione adductus auctoritate
phi acutissimi aristotilis et hicorum. 8°.
Amici est enim inquit benefacere indigentibus et nõ querentibus. Quod si ille
nõ querentibus laudem esse dixit benefacere. At quantam dicere debuisset
querentibus. nõ immore sane: quare
onus per te impositum libenter assumam. nõ veritus calumnias multorum
et maliuolorum qui nobis iuuenibus in
caritatis se tamquam canes rabidissimos obiiciunt. satis tamen erit mihi
placuisse ac morem gessisse amico
et maiori per carissimo reuerendo petro per cuius amplitudine nõ modo
uerba effundere sed et si opus et

Austorder

tempuſ inſtaret nõ pcerem puire
amicicie nre ſanguini ¶ Suſcipi
eſ igr munuſculum oratõe conficiend
tamqz monile qddam: in quo ſit
ſatiſfactum intelliges gras hueris
clariſſimo pho et medico pſtatiſſio
Fráſcus bentius — francisco bentio acutiſſimo preptori
meo atqz et cariſſimo cui pego ni
hil ominus qz parenti me dbere co
fiteor: A quo et quicqd in nobis
eſt litterarũ et ingenij deo duce
hauſimus et accepimus. Sin minus
te acuſabis qui vir minus docto et
uelut in umbra ſedenti tale onus
madaſti ¶ Quantum tn memo-
ratu nec nõ laude digna ſit ipa
Fráciſcus ario ſtus doctor utriuſqz iur — oratõa. dnm fráſcu arioſtum iu
ris utriuſqz doctorem pſtantiſſimu

15

nec no oratore clarissimu et
in amicissimu maiore qz dulcis-
simuz quemas. Audies n. qztope
psint et egregie qtulit ¶ Sz qd
. instat mo agamus. ¶ Et pmu
quide no nulla pndeda existimo
antqz adnobis ppositum acceda-
mus ¶ Erit itaqz mre mra. aque
¶ p°. electio facieda ¶ 2°. ordei electo.
¶ 3°. an ordeum indecoctiot positum
fractum esse debeat nec ne ¶ 4°.
an ordeum depilatum esse debeat
uel non ¶ 5°. qualis esse debeat ppo-
tio aque ad ipm ordeum ¶ 6°.
& ultimo ad qua ptem reduci de-
beat ipa ordei aqua ¶ Quatuz ad pmuz. Reuende magr. fontiu
aquas peligere debes. qm alijs pstat

Aque elect°.

Mesue.
Auic.a
Electio ordei

agmi longe qz a doctoribz nris ex-
tollunt et maxime a dno mesue
nec no a principe nro auicena
2a p. aqua tam pachi et optima
est ¶ Pro 2o. scire debes qz ordinarie
illud est melius qd citius intume-
scit cum in aqua infusum stete-
rit. na faciliore decoctioez argu-
it. Nec no et sit medium int no
uum et antiquum sup quo no cecci-
derit aliquid de odore corrupto et
ex ~~neq~~ ¶ fuerit qz seruatum in
loco aeris liberi. nec no et imma-
turitate sua pfectum fuerit +
¶ Sz tua posset petere reuerentia.
Utrum duorum sit melius. an grossum
uel subtile. ¶ Dicitur grossum p aza
zarinum nrm uirt nempe laude dignu

Teste galieno regi
minis acutorum
p.o 9to 2o.

Acaranus

¶ Ex alta pte sbtile melius esse vr. teste mesue viro viro sane erudito ca°. de aqua ordei. ¶ Ad hac tollendam ambiguitate. dico q pancis vbis absolui pot. ¶ Nam mlta et pauca humectatioez qrer possumus. ex si pauca humectatione tua indiget reuentia sbtile ordium eligas grossum abyciedo. ¶ Si aute humectatioez volueris maiore. grossum psequi debes. sbtile fugiendo. ¶ Nam grossum ordeum humidius esse videtur in 9ne. qd argui pot ex eius grossitie siue corpulentia. hec satis de .2°. ¶ Quantum ad .3m. s. an ordeum debeat frangi vl no ¶ q sane frangi debeat pz. p dnz ysaac i dietis pticularibz vbi ait. cofragat

Mesue.

ysaac

Azaraminus

Aliabas

Auegoar

Auezoiz

ordium ¶ Et p azaramim intē. ib. di
centem. molatum ut pistatum sit
ordeum in lapido mortario: In ea
dem est sntia dns aliebas. 3º. theorie.
¶ Ingenium esse ut ille auezoar.
nā retulit. q ordeum fragunt lo
gingui nepe aua ueritatis sunt:
¶ Similiter auezoris colliget. 5º. ¶ Ad
hac soluendam dubitationem scire de
bes ꝑ. q si ordei aquam magis nutriti
uam facere uolueris qz medicinale
sine alteratiua. ordeum ponere debes
fractum ut plus de ipsius sba sine
corpulentia in aqua ingrediatur:
¶ Si aut aqua cum minori nutrici
one optaueris & magis medicinale
alteratiua qz et abstersiua. ordeum fer
uere facias integrz. ¶ Unu tam

scire debes. quod quando nonnulli doctores
ordeum confragi preceperunt. quia propter
minime intelligunt. sed pisetur ita
ut cortex ab eo separetur. et hoc modo Ysaac.
intellexit ipse ysaac ¶ Sic igitur ha-
bes solutionem dubii ¶ Quo ad questionem
cum dicitur an ordeum debeat depilari vel
ne ¶ Respondetur quod si multa quis
abstersionem ordeum debes cum pa-
no aspro leniter fricare ¶ Si non
ordeaceam habere volueris ad sitim
mitigandam. asperitatem leniendam.
nec non inflamationem extinguendam.
ordeum ab utroque cortice integre
nudum habeas sic quod multo minus
abstersiva erit ¶ Verum hec ordei
aqua magis humectat. pectus et pul-
monem lenit. et precordia humectat.

Amoena

Mesue.

Auctoris

Aliebas.

Isaac

Auezoar

pª. tn abstractionis ca multo plus abluit
& opilationes apit qz hec. 2ª. ¶ Oz
tum ad . 5m. enim querebatur qualis sit
aq proportio ad ipm ordeum ¶. De
hoc varias opiniones invenio ¶ Nam
textus est principijs prima .4ª. capitº
ĝo aquã debere esse vigecuplam ad
ipm ordeum .s. aq ptes. 20. et ordei
ptem unam ¶ Idem assumit ipse me
sue ¶ In eadem est summa auctoris
colliget. 5º. aliebas ¶ Aliebas vero.
istis contradicere vr. Nam. 5º. theorice di
cit nos debere accipe unam ordei pte
et aque tres ¶ Isaac aut i ptícu
laribus dietis. decem aq ptes, et ordei
unam accipe iussit ¶ Et ille auc
zoar ptes aque quinque. ordei vero unam.
¶ Ad hec dici pot Respondendo magr

q̄ si aquā ordei multū humectati
uam . lauatiuā . nec nō infrigida
tiuā aclamaueris . illam facere po
teris p multā aq̄ quātitatem . et or
dei paucam . et p breuem decoctio
nem ¶ hec nempe optima in Cōtᵃ libidin
his qui luxuriā sequūt nam illos re
primit ¶ Si magis abstersiuā mu
tuā q̄ sequi uolueris . cum maio
ri fiat ordei q̄titate et aque mino
ri longiori q̄ decoctiōe ¶ Sȝ sa
ne doctores pdictos discordes fuisse
arbitror . ob corpora febricitantium
diuersitate nec nō climatū siue re
gionū etatū q̄ . quibȝ tn̄ illorū a
uerū dixisse fateor . ¶ Quicquid
tn̄ sit . nos medici hodiernis tpibȝ
principe auicēnā seqm̄ unā cū dn̄o Auicᵃ . 2.

Mesue mesue quia amator veritatis. ¶ Pro .6°. & ultimo .s. ad quam ptem redu cenda sit ipa ordei aqua. ¶ Di scordia inter viros eruditissimos sa ne esse in. ¶ Avicena in loco p

Avicena allegato .s. p.a 4. inquit. ad quintam reducatur ptem ¶ mesue vero ad me

Mesue dietatem vel duar ptium sumpti

Ysaac onem ¶ ipe ysaac ad una ptem. ¶ hac difficultatem in tua soluere pot reuertetra solutione quinti dubij. ¶ Et hec pauca de ordeacea dixis se volui. ¶ Postremo deduco te ad actum praticu ipius ordeacee co ficiende. quo sic utimur ¶ R/ or dei pscripti et pparati ut i pvio ribus diximus sm intetioem quar tuervis ptem una. aque ante dicte

ptes 20. Verbi g. xx. oncias aque.
et unam ordei. et sic de collet
podere alio. Stet tam primo or-
deum in aqua p quatuor horas in
fusum. postea ponas in olla noua
& munda. fac qz cum igne claro
et suaui ipam feruere primu abiici-
endo spumam: Et sim qp tua erit
intentio imponendo ordeaceam. illaz
~~tantu~~ bullire facias ut in poculis au-
diuisti. postea remoue ab igne et
cola. in vase qz bene loto repone et
ipa utaris. Cura tn ut recte
valeas. Et me uti soles ama:
Hec no interdum pro me ro-
rabis peccatore: Baptista de ar-
genta artium & medicine doctor i fe-
lici gymnasio ferrarsi die 15 Junii 1471:

LIBRARY
COLLEGE OF PHYSICIANS
OF PHILADELPHIA

FM/ AL

Thrane peter ſedãt ſitim ſi q̃ris amaraȝ
Hec baptiſtea dogmata ſcita Lege
Ordea quã referant lypha decocta ſalutis
Ipſa qȝ ieiunos qȝ iuuet hauſta docet :~

Franciſcus arioſtos iuris utriuſqȝ doctõ
egregius Nec nõ orator clariſ
ſimus ;

costa L 1 – ß – 0
di moneta di Genova

FM/AL

Francisci Ariosti Peregrini ad clarum
physicum Baptistam Massam Argentinum
in libelli sui de fructibus commentationem
Epygrama:

Quid tibi condignum poterit Baptista referri:
Quidve tuo est miti gratius ingenio:
Complexus queque monet Medicina salubris
Physica quom fructus vim celebrata docet
En ceu iure canes quis confert quisque ut obsit
Ex vario fructus ordine mandibilis:
Vestitur atque frequens quoniam proh fructibus hercles
Aspicit hic tantum summula docta duces:
Quo sua magnanimus moderetur pocula inceps
Et servet dum summula tanta sanum;

Bern. Bat.

Incipit Tabula opusculi de fructibus vescendis:

De titulo Libri — a. 1.
De eius prohemio — ac. 1.
De Fructuum divisione ac. 8.
Ca^m. 1. de ficubus — ac. 9.
Ca^m .ii. de Uuis — ac. 14.
Ca^m .iii. de Moris — ac. 17.
Ca^m iiii. de Cerasis — ac. 20.
Ca^m .V. de Prunis — ac. 21.
Ca^m VI. de Melomb — ac. 23.
Ca^m VII de chrysomilis — ac. 26.
Ca^m VIII. de Persicis — ac. 28.
Ca^m VIIII de Pomis — ac. 30.
Ca^m .X. de Piris — ac. 36.
Ca^m .XI. de Citoniis — ac. 38.
Ca^m XII. de Malis granatis ac. 41.
Ca^m XIII. de Sorbis & Nespulis c. 44.

Cam. xiiii. de Castaneis — ac. 45.
Cam. xv. de Nucibus — ac. 46.
Cam. xvi. de Auellanis — ac. 49.
Cam. xvii. de Amygdolis — ac. 50.
Cam. xviii. de Pistachijs siue fisticis. 54.
Cam. xix. de Pini fructu — ac. 55.
Cam. xx. de Dactilis — ac. 58.
Cam. xxi. de Pomo citrino ac. 59.
Cam. xxii. de Citro — ac. 61.
Cam. xxiii. de Iniubis — ac. 63.
Cam. xxiiii. de Oliuis — ac. 64.
Cam. xxv. de Cucumere & Citrulo. 66.
Cam. xxvi. de Cucurbita ac. 68.
Cam. xxvii. de Caparo — ac. 70.

Finis. Tabule.

Tractatus de aqua ordei — ac. 71.

14

end

1

FM/ AL

MASSA de Argenta. de FRUCTIBUS VESCENDIS 1471.

MASSA de Argenta. de FRUCTIBUS VESCENDIS 1471.

We have just secured a manuscript of this which is probably the original Manuscript from which the book was printed. It is 12mo., size clearly written in long lines, eighteen to a page and occupies about 80pp. At the end it is dated'Opusculi finis de Fructibus 1471. Die XIV H ii. Folio calf old style.

Price £10.10.0.

Early medical ~~pamphlets~~ manuscripts, are as you know, of extreme rarity.

Yours very truly,

Maggs Bros.

EM/AL.

MASSE DE ARGENTA (BAPTISTE) OPUSCULUM DE FRUCTIBUS

VESCERDIS 1471 MANUSCRIPT